

Mlašč tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt

Motorne žage znamk: Stihl, JO-BU (Tiger), Pioneer - že od šil. 3.900,- naprej vam nudi

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves - Eberndorf

tel. (04237) 246

Stedilniki, peči in kotli vseh velikosti stalno na zalogi. - Naročite takoj. - Zahtevajte cenik! - Brezplačno predvajanje žag in dostava na dom.

LETO XIV./ŠTEVILKA 45

CELOVEC, DNE 5. NOVEMBRA 1964

CENA 2.- ŠILINGA

Pomemben dogodek

(Dr. Valentin Inzko)

Odbor Družbe sv. Mohorja v Celovcu je ustanovil „Janežičev sklad“ za pospeševanje literarnega dela med koroškimi Slovenci. Kot prva je Mohorjeva družba položila v ta sklad 20.000 šilingov. Vsekakor lepa vsota, ki bo vzbudila marsikatero slovensko ustanovo ter marsikoga med Slovenci, da podpre na novo ali pa ponovno delo ter stremjenja naših mladih literatov.

Kaj se nam zdi na ustanovitvi „Janežičevega sklada“ tako pomembno? Predvsem spoznanje, da je treba našo mladino pri njenih naporih za narod vsestransko podpreti. Naši mladjevi so izdali doslej pet števil „Mladja“, literarnega glasila, ki je vzbudilo na Koroškem, a tudi preko naših meja, veliko pozornost ter tudi priznanje. To priznanje so si mladi koroški pesniki in pisatelji prislužili; v kolikor so se uveljavili, je treba to pripisati njihovi vztrajnosti ter njihovim resnim naporom, poživiti med koroškimi Slovenci literarno dejavnost.

Zares je naše literarno delo skorajda zamrlo. Izgledalo je, kot da kljub tako prišrčni, pristno koroško-slovenski, docela domači izpovedi Milke Hartmanove ter Valentin Polanška nihče ni več veroval v kakšno literarno pomlad med Slovenci na Koroškem, ako izvajamo sotrudnike številnih letnikov družinskega, oziroma versko-kulturnega mesečnika „Vera in dom“, ki so se zavedali, česa najbolj manjka koroškim Slovencem, namreč domačih glasnikov-pesnikov in pisateljev, kateri naj bi poživili zanimanje za slovensko besedo v deželi v času, ko so narodne korenine še tako zdrave, da bi zmogle pognati novo življenje.

Glede jezika, vsebine, idejne vrednosti ter oblike literarne izpovedi je bila marsikatera beseda že spregovorjena. Padale so trde in krivične obsodbe, vmes pa je bilo tudi mnogo stvarne kritike. Prav teh glasov mladina ni prezrla. Zaveda se tudi, da se ji je pomagalo premestiti težave prav tam, kjer jim sama ni mogla biti kos, če pomislimo n. pr. na tisk njihovih petih števil „Mladja“. Slovenske ustanove, vsi oni slovenski rodoljubi, ki so s katerim koli prispevkom že podprli delo naših mladih pesnikov in pisateljev, so bili prepričani, da je treba pomagati vse dotlej, ko se bodo mladjevi pojavili s prvimi pesniškimi zbirkami, do dne, ko bo skrb za nadaljnjo literarno rast med koroškimi Slovenci zahtevala krepkejših, na dolgi rok zasnovanih odločitev. Do tega je sedaj prišlo, ko je ustanovila Mohorjeva družba v Celovcu „Janežičev sklad“. Z ustanovitvijo tega sklada pa je bil storjen korak, za katerim vidimo več kot le ponovno podporo te ustanove mladim slovenskim koroškim literatom. Vse izgleda, da se zaveda Mohorjeva družba velike naloge, ki jo mora rešiti, ako hoče uspešno nadaljevati nadstoletno književno tradicijo. Njen prvotni namen je bil, širiti med ljudstvom poljudno slovensko branje. Videti pa je treba pri tem, da so Einspieler, Lomšek in Janežič ustanovili Mohorjevo v času, ko je prišlo na slovenskem ozemlju do ustanovitve prvih čitalnic ter da je bila šele 18 let po ustanovitvi Mohorjeve družbe vpeljana splošna šolska obveznost v Avstriji. Tisti, katerim je bil knjižni dar Mohorjeve pretežno namenjen, so vzljubili slovensko besedo ob preprosto, domače pisanih večernih povestih, ki so postale ob Mohorjevih kalendarjih najbolj značilne med rednimi družbinimi publikacijami. Brezdvomno se mora vsled zgodovinsko pogojenih okoliščin Mohorjeva družba tudi dandanes ozirati na Koroškem na bralca, ki se je šolal v svojem materinem jeziku skoro izključno le v prosvetnih društvih, dočim je šola v preteklosti tozadevno odpovedala.

Johnson - zopet predsednik

Volitve za predsednika Združenih držav Amerike so končane. Ponovno je zmagal dosednji predsednik, demokrat Johnson.

72 milijonov državljanov Združenih držav Amerike je volilo včeraj svojega 37. predsednika. Volitev ameriškega predsednika je ena izmed najpomembnejših odločitev za ves svet.

Predsednik Johnson je dobil nad 60% vseh glasov. Da bo zmagal, je postalo še posebno jasno v sredo zjutraj ob 4.30 (po srednjeevropskem času), ko je bilo znano, da si je priboril očitno zmago v zvezni državi Illinois.

V 19 zveznih državah, kjer je prej imela večino republikanska stranka, so sedaj zmagali demokrati; nasprotno pa si je v petih zveznih državah z dosedanjim demokratsko večino v tork priporil zmago republikanski predsedniški kandidat Goldwater.

Tudi pri istočasnih volitvah v ameriški kongres (parlament) je zmagala demokratska stranka. Hkrati so bile tudi delne volitve v ameriški senat, pri katerih sta kandidirala tudi oba brata pokojnega predsednika Kennedyja: Edward in Robert. Po zadnjih poročilih sta bila oba izvoljena. Robert Kennedy, bivši pravosodni minister, je bil izvoljen za senatorja v New Yorku in s tem premagal svojega republikanskega protikandidata, senatorja Kennetha Keatinga.

Volitve so se začele v nekaterih zveznih državah že ob 13. uri (po našem času), v drugih ob 16. uri. Na vzhodu so zaprli volilne lokale ob 23. uri; v Kaliforniji so se

končale volitve šele ob 5. uri zjutraj (po našem času). Najkasneje so bile volitve končane na Aljaski, in sicer v sredo, ob 8. uri zjutraj.

Vsi štirje kandidati za predsedniške volitve so preživeli volilni dan v domačem kraju: Johnson v Austinu (Teksas), Goldwater v Phonixu (Arizona); Humphrey v Beverly (Minnesota) in Miller v Lockbord (New York).

Lyndon B. Johnson

Predsednik Združenih držav Amerike Lyndon B. Johnson je bil rojen 27. avgusta 1908 v Johnson City (Teksas). Je član „Cerkve Kristusovih apostolov“. Njegovi starši so bili farmarji. Z 29 leti je bil izvoljen — pod predsednikom Rooseveltom — v ameriški kongres (parlament); s 40 leti pa je bil že senator. Od leta 1953 je bil najmlajši voditelj demokratske frakcije v senatu in v veliki meri soodločujoč za politično dejanje in nehanje Združenih držav Amerike.

Leta 1960 se je zamen potegoval, da bi ga imenovali za predsedniškega kandidata (nasproti Kennedyja). Pod Kennedyjevo vladno dobo je bil Johnson podpredsednik Združenih držav Amerike. Po smrti Kennedyja — 22. novembra 1963 — pa je postal predsednik.

Lyndon B. Johnson je uresničil zakonske osnutke pokojnega predsednika Kennedyja: zakon o enakopravnosti vseh državljanov Združenih držav Amerike in zakon o davkih. Izdelal je program za boj proti „uboštvu“.

Dr. Kreisky v Budimpešti

Slovesen sprejem našega zunanjega ministra v Budimpešti

Pretekli teden je bil avstrijski zunanji minister dr. Kreisky tri dni na uradnem obisku na Madžarskem. V Budimpešti so ga sprejeli s častmi, ki so sicer običajne samo pri sprejemu državnih predsednikov in vladnih voditeljev. To je po dolgem času prvi uradni obisk nekega avstrijskega vladnega zastopnika na Madžarskem. Zadnji tak obisk sega precej daleč nazaj v predvojne čase. Takrat je uradno obiskal Madžarsko zadnji zvezni kancler dr. Schuschnigg.

Ko je avstrijski zunanji minister dr. Kreisky ob 5. uri popoldne prekorčil avstrijsko-madžarsko mejo, ga je sprejelo odposlanstvo madžarskega zunanjega ministrstva. Tri ure pozneje je prispel salonski voz na budimpeštanski vzhodni kolodvor. Tu so našemu zunanjemu ministru izrazili

S Slovensko gimnazijo, z novo slovensko učiteljsko generacijo, s pojavi prvega slovenskega meščanstva med nami, z razgibanim slovenskim literarnim ustvarjanjem v zamejstvu ter drugod po svetu, je ob današnjem splošnem stremljenju, človeka čim širše in globlje izobraziti, pač razumljivo, da bo morala tudi Mohorjeva družba prilagoditi svoja pravila zahtevam sodobnega časa ter si ustvariti v dobi vsestranske duhovne preorientacije ob sodelovanju mlade pisateljske generacije novo, modernim načelom ustrezajočo književno tradicijo. Stavbe Mohorjeve so v glavnem obnovljene, tiskarna ima trdno gospodarsko osnovo, v kratkem bo odprta nova knjižnica, začelo se bo z gradnjo doma akademikov na Dunaju. Da je Mohorjeva na tem, da si izoblikuje tudi novo, sodobno duhovno lice, pa je dokazala sedaj z ustanovitvijo „Janežičevega sklada“. Vsekakor dejanje, ki mnogo obeta.

dobrodružico in ga pozdravili člani madžarske vlade z zunanjim ministrom Janošem Petrom na čelu.

Na „Trgu herojev“ je dr. Kreisky položil venec. Njemu na čast so priredili državni sprejem v hali parlamenta, kjer je bil navzoč tudi državni predsednik Istvan Dobi. Dr. Kreiskega je sprejel tudi ministrski predsednik Janoš Kadar.

V madžarskem zunanjem ministrstvu pa sta dr. Kreisky in njegov madžarski kolega Janoš Peter podpisala pogodbo o pereh finančnih vprašanjih. Tu je šlo za premoženjsko pogodbo. Ta namreč predvideva odškodnino za posestva avstrijskih državljanov, kajti Madžari so številna premoženja in bivša gradiščanska posestva po drugi svetovni vojni zaplenili. Dalje sta ministra podpisala še pogodbi: o počitovanju skupne državne meje in o postopku preiskovanja mejnih pripetljivajev.

Medtem pa bodo pogajanja o pogodbah: pravne pomoči, o potniškem prometu, o carinski odpravi in o razširitvi kulturnih odnosov med obema državama nadaljevali.

Arabski kralj Ibn Saud odstavljen

Radio Meka je javil, da so odstavili kralja Sauda in da je bil princ Fejsal imenovan za novega kralja Saudove Arabije.

Novi kralj Fejsal Ibn Abdel Aziz je znan kot dostopen za moderno civilizacijo in velja za dobrega diplomata. Praktično je imel oblast v rokah od leta 1958, ko je moral njegov starejši brat kralj Saud prepustiti večino svojih pravic pod pritiskom oblasti. Marca letos je Fejsal prevzel tudi naziv podkralja in regenta.

Kancler dr. Klaus sprejel delegacijo gradiščanskih Hrvatov

Pretekli teden se je zglasila pri avstrijskem zveznem kanclerju dr. Klausu delegacija gradiščanskih Hrvatov. Kakor je znano, vsebuje člen 7 avstrijske državne pogodbe tudi točna določila glede narodnostnih pravic hrvatske manjšine na Gradiščanskem. Zato Hrvatje upravičeno smejo pričakovati, da bo država tozadevna določila izpolnila tudi po duhu pogodbe. Razveseljeno je, da se je kancler dr. Klaus tako živo zanimal za manjšinska vprašanja na Gradiščanskem ter je ponovno med razgovorom poudaril, da je v interesu Avstrije, ako podpira narodne skupine.

Položnice, ki so priložene naročnikom na Koroškem, so namenjene vsem dobrim srcem, ki hočejo prispevati v „Janežičev sklad“.

K R A T K E V E S T I

● Blizu železniške postaje Langhagen na progi iz vzhodnega Berlina proti Rostocku se je pripetila huda prometna nesreča, ki je zahtevala 18 smrtnih žrtev, sto potnikov pa je ranjenih. Brzec se je zaletel v lokomotivo tovornega vlaka. Pet vagonov se je iztirilo; ranjene potnike so prepeljali v bližnje bolnišnice.

● Prvič v letošnji jeseni je legla na južno Anglijo tako gosta megla, da so razen londonskega zaprli tudi letališče Gatwick in Birmingham. V megli, ki je zmanjšala vidljivost na 15 do 20 m, je trčilo pet avtomobilov; dva potnika sta izdihnila na kraju nesreče, 14 ljudi pa je dobilo razne poškodbe. Letala z evropske celine so preusmerjali na letališče v Manchesteru, tista iz Amerike pa v Frankfurt. Vlaki so imeli do pol ure zamude, na cesti London-Birmingham so videli avtomobilisti na nekaterih odsekih le kakih pet metrov daleč. Vremenoslovci so napovedali še gostejšo meglo.

Gverilci uničili 28 letal ZDA

V nedeljo zjutraj so južnovietnamski gverilci Vietkong bombardirali sajgonsko letališče Bien Hoa, ki je oddaljeno komaj 20 kilometrov od Sajgona in je najvažnejše ameriško oporišče v Južnem Vietnamu. Američani so utrpeli hude izgube: štirje ameriški vojniki so bili ubiti, 20 pa je bilo hudo ranjenih. Poleg tega so uničili ali poškodovali 28 težkih bombnih letal tipa „B-57“.

Bombardiranje letališča je trajalo 30 minut. Napadalcji so uporabili šest možnarjev in so iz njih streljali iz razdalje komaj 800 metrov.

V Washingtonu je napad na letališče povzročil veliko razburjenost. Takoj so sklicali nujna posvetovanja. Predsednik Johnson se je sestal z Ruskom in McNamaram. Ta napad ocenjujejo kot doslej najhujši napad Vietkonga na pretežno ameriška oporišča v Južnem Vietnamu.

Fejsal velja za predstavnika naprednih tendenc v Islamu. V zadnjih letih je skušal doseči, da bi se njegova država razvijala v moderno državo in da bi opustila razne tradicije. Pri tem pa je moral biti zelo previden, ker je Saudova Arabija močno zadržana.

Kralj Saud je vladal od 9. novembra 1953. Njegov oče in oče Fejsala je postal temelje sedanje države leta 1932.

Politični teden

Po svetu ...

TAJNI DOKUMENT OBJAVLJEN V KREMLJU

V italijanskem tedniku „L'Espresso“ so objavili najvažnejše odstavke obtožbe, ki jo je na plenumu centralnega komiteja prebral Mihail Suslov. Gre za tajni dokument, ki ga je izdalo sovjetsko vodstvo partije, da bi tako z njim seznanili podrejene voditelje o dogodkih v centralnem komiteju.

Na tem mestu podajamo najvažnejše točke obtožbe:

1. Hruščev se je obdal s kultom osebnosti in pri tem stalno kršil načela kolektivnega vodenja in odločanja.

2. Hruščeva so zaradi tega že enkrat opomnili in je svoje napake tudi priznal. Takoj nato pa je zopet zapadel v stare napake in sam odločal o stvareh, ne da bi prej vprašal partijo.

3. Njegova samovoljnost se je izkazala kot močno škodljiva, predvsem v odnosih s tujino. Vsa potovanja v inozemstvo, ki jih je Hruščev podvzel od leta 1962, je storil na lastno pest, ne da bi se o tem posvetoval ali obvestil partijo. Hruščev je zaupal taka potovanja tudi svojim prijateljem in sorodnikom (n. pr. Adžubeju), čeravno niso imeli niti on niti prijatelji oziroma sorodniki pravice do takih inozemskih poslanstev brez vednosti partije.

4. Uspehi takih poslanstev v tujini so bili večkrat škodljivi za Sovjetsko zvezo.

5. Ko je bil Hruščev na uradnem obisku v Egiptu, je odlikoval egipt. predsed. Nasserja in maršala Amerja za „heroja Sovjetske zveze“, čeravno podeljuje taka odlikovanja samo prezidij Vrhovnega sovjeta.

6. Hruščev je večkrat poveril svojemu zetu Adžubeju skrajno kočljive naloge v inozemstvu. Zadnje tako poslanstvo je vodilo Adžubeja v Bonn, kjer je sprejel predloge, ki so bili za partijo popolnoma nesprejemljivi.

7. v času kitajsko-indijskega obmejnega spora je nastopal Hruščev v korist Indije na tak način, da je to silno negativno vplivalo na takrat začeta sovjetsko-kitajska pogajanja.

8. Hruščeva izjava, da ima Sovjetska zveza tako strašno orožje, ki bi lahko popolnoma uničila svet, je vzbudila po celem svetu ogorčenje in preplah. To je bila ena od mnogih izjav, s katerimi je Hruščev stalno škodoval koristim Sovjetske zveze.

9. Hruščev je preprečil vsako zdravo načrtovanje s tem, da je izdajal sam odločitve, ne da bi prej seznanil pristojne organe.

10. Največjo škodo pa je Hruščev s svojimi odločitvami prizadel partiji, industriji in kmetijstvu.

11. V kmetijski politiki je Hruščev nekje začel, potem je pa stvar večkrat brž spremenil, ne da bi o tem poprej premislil.

12. Hruščev je lahko razpolagal z državnim denarjem Sovjetske zveze brez vsake izjave in brez posvetovanja. Tako je vzel n. pr. naložen denar iz nekega industrijskega področja in ga dodelil drugemu, s čimer je prišlo celotno državno načrtovanje industrije v nered. Čeprav je Hruščev govoril stalno o porastu industrijske proizvodnje, so ravno te njegove mere privedle do težkih zamud in deloma celo do zloma te industrije.

GOVORICE O ODSTOPI KADARJA IN ULBRICHTA

Govorice, ki so se minuli teden razširile po Budimpešti o odstopu madžarskega ministrskega predsednika Janoša Kadarja, je neki govornik urada za zunanje zadeve odločno zanimal.

Na vprašanje urednika dunajskega časopisa „Kurier“ Wernerja Stanzla, ki je bil v tem času v Budimpešti, je ta govornik izjavil: „Nimam nobenega razloga, da vam ne bi povedal, da o tem nič ne vem. Lahko vam celo zagotovim, da sem še pred nekaj minutami govoril osebno z njim. Sestala se nista niti vlada niti partija, da bi razpravljala o odstopu ministrskega predsednika Janoša Kadarja.“

Po teh govoricah, ki so krožile po Budimpešti, naj bi bil Kadar odstopil kot ministrski predsednik, vendar pa bi še nadalje obdržal mesto vodje partije. Za njegovega naslednika naj bi bil imenovan prvi namestnik ministrskega predsednika Gyula Kallai. Vladni govornik tudi niti ni omenil, da bi bila v bližnji prihodnosti taka sprememba možna.

Tudi vzhodnonemški vodja partije Walter Ulbricht naj bi odstopil, po pisanju londonskega množičnega lista „Daily Mirror“. Časopis se je skliceval na svojega bonnskega poročevalca. Londonski časopis „Evening News“ pa je pisal, da ugibajo v Berlinu zahodni diplomatje, če bo ostal Ulbricht na svojem mestu. Vodje partije namreč ti že niso videli v Berlinu od 12. oktobra in tudi ni bil navzoč na nekem večernem koncertu, prirejenem na čast sovjetskega poslanika.

DE GAULLE HOČE RAZBITI EWG

Nemška socialistična stranka je pretekli teden vzbudila pozornost z novico, da je de Gaulle trdno odločen izstopiti iz Evropske gospodarske skupnosti (EWG) in da je o tem dobro poučen zahodnonemški kancler prof. Erhard. Nemško poslaništvo v Parizu in pri Organizaciji severnoatlantskega pakta (NATO) dobro vedo, kakšno zunanje-politično pot si je začrtal francoski ministrski predsednik de Gaulle.

Brez dvoma pomeni trditve nemške socialistične stranke notranje-politični napad. Vendar gospodarski izvedenci ne izključujejo izstopa Francije iz Evropske gospodarske skupnosti. Nemški kancler Erhard o tej zadevi do sedaj še ni podal izjave.

Svoje trditve opira Nemška socialistična

stranka na različna dejstva: pojačena bilateralna (dvostranska) pogajanja Francije z vzhodnoevropskimi državami, gospodarsko-politični dogovor Pariz-Moskva z dolgoročnimi krediti in pa nepopustljivo zadržanje Francije pri pogajanjih o žitnih cenah. Slednje naj bi služilo Franciji kot povod za izstop iz EWG. De Gaulle sam je najavil, da bo v slučaju, če se ne bodo zedinili o cenah žita, zapustil Evropsko gospodarsko skupnost.

ODPRTI PREHODI V BERLINU

Oblasti Vzhodne Nemčije so pretekli teden odprle prehode na meji med obema deloma Berlina, tako da lahko zahodni Berlinčani zdaj obiskujejo svoje sorodnike v vzhodnem Berlinu. To so določili s sporazumom o prepustnicah, ki sta ga sklenila vlada Vzhodne Nemčije in zahodnoberlinski senat. Do sedaj so izdali že milijon prepustnic. Prebivalci zahodnega Berlina imajo tokrat že drugič priložnost, da svobodno prehajajo čez mejo v vzhodni Berlin, odkar so to mejo zaprli 13. avgusta leta 1961.

Po novem sporazumu bodo zahodni Berlinčani lahko potovali v vzhodni Berlin od 30. oktobra do 12. novembra in od 18. decembra pa do 2. januarja. Mnogi prebivalci zahodnega Berlina so dobili dovoljenje, da v tem času tudi po večkrat obiščejo vzhodni Berlin.

Prepustnice pa so izdali samo tistim, ki imajo v vzhodnem delu mesta najbližje sorodnike.

... in pri nas v Avstriji

TEDEN JUBILEJEV IN PROSLAV...

Dne 26. oktobra 1955 — torej pred devetimi leti — so odšle zadnje zasedbene čete iz Avstrije in velja torej ta dan kot datum, ko je Avstrija postala zares zopet popolnoma svobodna. V spomin na to je bilo tedaj uradno določeno, naj se ta dan praznuje po vsej državi kot „dan avstrijske zastave“. Da dobi njegova važnost še večji poudarek, so po mestih parade vojaških garnizonov in slavnostna zaprisega novih rekrutov. V Celovcu je bila vojaška parada na Novem trgu; zaprisega je položilo 1100 rekrutov, ki so nastopili svoj obvezni vojaški rok 1. oktobra t. l. — Tudi po šolah so se tega zgodovinsko važnega dne spominjali s primernimi nagovori in proslavami.

Naslednji dan, 27. oktobra, smo letos prvič praznovali „dan kruha“. S tem naj bi bilo poudarjeno, da je kruh še vedno „vsakdanji“ — najvažnejši del naše prehrane. Svoj čas so ljudje imeli kruh, in to večinoma tako imenovani črni ali kvečjemu mešani, dosti bolj v časti kot dandanes, res kot pravi „dar božji“. (Saj se še dobro spominjamo, kako so nas starši učili, da je treba poljubiti vsak kosček kruha, ki je komu padel na tla. In preden je kdo — navadno gospodar ali gospodinja — načel nov hlebec kruha, ga je z nožem prekrizal; po vernih krščanskih hišah je ta hvale vredna navada še ostala.) Da bi torej zlasti tudi naša mladina znala bolj ceniti ta božji dar, je bil vpeljan „dan kruha“.

Tri dni nato — 30. oktobra — je bil tretji važni dan, in sicer „svetovni dan varčevanja“ (sicer ga obhajamo 31. oktobra; ker pa je letos ta dan bila sobota, ko po novem službenem redu denarni zavodi ne poslujejo, so ga preložili na prejšnji dan). V celoti je bila ta dan naložena v avstrijske hranilnice zopet višja vsota kot lani. — Glavni namen tega dne pa je, vzbuditi zlasti pri mladini (že pri ljudskošolski) smisel za varčevanje. Zanimivo je, da ta ideja naleti iz leta v leto na vedno bolj ugoden odmev pri mladini. Letos je ta vsota skoraj za 50 odstotkov višja od lanske.

... IN TEDEN KATASTROF IN NESREČ

Letošnji oktober nas je s svojim slabim vremenom neprijetno presenetil kot že dolgo let ne. Dan za dnem dež in deloma tudi že pravi snežni metež. Vremenoslovci pripovedujejo, da v oktobru pri nas ni bilo toliko padavin kot letos že od leta 1933.

Vse to je imelo v nekaterih predelih države katastrofalne posledice: poplave, zemeljske plazove oz. udore, snežne zamete in polomljeno drevje. Posebno je bil ogrožen nižje ležeči del Vetrinja z okolico, kjer je voda vdrla v več kleti oz. hiš in je občina razglasila izredno stanje. Deloma je prizadet tudi Zrelec z okolico, libuška okolica pri Pliberku, okolica Zelezne Kaple (poškodovana je bila tudi železniška proga pri Zelezni Kapli) itd. Vsepopovod je narasla voda poškodovala in razdrla več cest in

vdrla v kleti, kjer je napravila veliko škodo. Enako nevarno stanje je bilo tudi po nekaterih drugih predelih Koroške oziroma Avstrije (posebno na Gradiščanskem). Nevarnost je proti koncu zadnjega tedna nekoliko popustila, ker je v petek proti večeru nehala deževati. (O katastrofalnih poplavah v sosednji Sloveniji in še hujših na Hrvaškem, posebno v Zagrebu, smo deloma že zadnjič poročali.)

Precej panike je povzročil v prvi polovici prejšnjega tedna tudi potres na Dunaju in v okolici, o katerem smo na kratko že zadnjič poročali. K sreči ni bilo nobenih človeških žrtev in tudi materialna škoda ni znatna. Najbolj močno so ga čutili na Nižjeavstrijskem v okolici Dunajskega Novega mesta in Payerbacha ob južni železnici.

BREZ LOVORIK IZ TOKIA...

Olimpijske igre v Tokiu so sicer že skoraj dva tedna za nami, vendar po vsej Avstriji mnogi pristojni in nepristojni ljudje še vedno kaj pridno razpravljajo o njih — večinoma bolj kritično, če ne kar ostro.

Sanje o dobljenih kolajnah v Tokiu so se razblinile v nič! Saj nismo dobili niti ene bronaste! Razočarano se je vrnilo iz Tokia avstrijsko športno moštvo, katero je bilo sestavljeno iz 59 aktivnih športnikov in 19 športnih funkcionarjev, tedaj skupno 78 udeležencev. Pravijo, da je stala državo ta „šala“ okoli 3 in pol milijona šilingov! Da so bile nekatere druge države bolj kritične in ekonomsko misleče ob izbiranju moštva za tokijsko olimpiado, naj navedemo n. pr. Francijo, ki je približno petkrat večja od Avstrije, a je poslala v Tokio le 40 aktivnih športnikov! „Mi, ki imamo, lahko damo!“ so si menda mislili odgovorni činitelji.

Kdo je kriv temu neuspehu oz. razočaranju, se sedaj vsepovsod sprašujejo in iščejo „grešne kozle“, na katere bi zvalili krivdo za to, da so avstrijski športniki v Tokiu s svojimi 9 dobljenimi točkami šele na 30. mestu. (Za primer naj navedemo, da so si športniki Sovjetske zveze priborili 606 točk, oni iz ZDA pa 580½ točk!)

„Naj gledamo 18. olimpijske igre od katere koli strani,“ piše športni referent nekega večjega avstrijskega dnevnika, „ob koncu ostane le razočaranje za Avstrijo. Tega ne more odstraniti niti nekaj manjših avstrijskih uspehov.“ Po njegovem mnenju je temu neuspehu kriva precejšnja zaostalost našega športa in premajhno zanimanje prizadetih državnih organov za razvoj športa.

Neki drugi avstrijski športni urednik pa ta avstrijski neuspeh talkole komentira: „V državi, kjer sicer rastejo nove postaje za pečenje piškot kot „gobe po dežju“, športna igrišča pa le redko kje, ne moremo pričakovati kakšnih posebno dobrih tekmovalcev.“

Bilo, kakor že bilo — sedaj moramo ugrizniti v to kislo jabolko in se sprijazniti

SLOVENC

doma in po svetu

Buenos Aires — uprizoritev Dume

Argentinska mladina je pred tedni proslavila 15-letnico ustanovitve svojih organizacij z uprizoritvijo pesnitve Otona Župančiča „Duma“. Premiera „Dume“, ki jo je zamislil Niko Jeločnik kot dramsko-recitacijsko delo in jo tudi sam režiral, je nudila pravi umetniški užitek.

Mladina je skušala dati možnost čim večjemu številu Slovencev, da si ogledajo to umetniško dovršeno izvedbo in je zato ponovila uprizoritev „Dume“. Uprizoritev je bila brez dvoma do sedaj najboljša in najučinkovitejša delo na argentinskih odrih.

Pred začetkom izvajanja je režiser Niko Jeločnik nekoliko pojasnil in razložil Župančičevo Dumo in način, kako si je on zamislil in izvedel to delo kot odrsko stvaritev.

Dekliški madrigal iz San Justa je nato s štirimi narodnimi pesniki — Oj, hišica očetova, Kje prijazne ste višave, Jaz vem za deželo in Kje so tiste stezice — ustvaril lep uvod v izvajanje.

† Avgust Kuhar

Avgust Kuhar, brat pisatelja Prežihovega Voranca, je umrl dne 17. oktobra v Topolšnici pri Celju. K zadnjemu počitku so ga spremili v ponedeljek dne 18. oktobra, v Ravnah na Koroškem. Njegov poslednji dom je v Kotljah, v grobu brata Voranca.

Nemška turneja slovenskih književnikov

V Zvezno republiko Nemčijo je odpotovala te dni skupina slovenskih književnikov, ki bo v Dortmundu, Leverkusenu, Düsseldorfu in Frankfurtu prirejala literarne večere. Turneja je toliko pomembnejša, ker je prva take vrste, ki so jo pripravile tamkajšnje nemške ustanove, in sicer ljudske univerze. Zasluge pri organizaciji ima dr. Vladimir Bonač, slovenski rojak, ki živi v Zahodni Nemčiji, za nastop v Frankfurtu pa profesor tamkajšnje univerze dr. Anton Slodnjak. Na pot so šli: prof. Filip Kumbatovič, dr. Franjo Smerdu, Lojze Krakar in Kajetan Kovič.

Na začetku vsakega literarnega večera bo Filip Kumbatovič spregovoril o podobi in razvoju slovenske lirike, potem pa bodo Franjo Smerdu, prevajalec slovenske poezije v nemščino, ter pesnika Kajetan Kovič in Lojze Krakar brali pesmi kakih sedemnajstih slovenskih pesnikov. Začeli bodo s Kosovelom in končali z Gregorjem Strnišom. Pesmi bodo recitali seveda v nemščini, le po eno svojih pesmi bosta prebrala Lojze Krakar in Kajetan Kovič tudi v slovenščini. Na univerzi v Frankfurtu bodo pogovori obširnejši.

Književniki se bodo na poti srečevali z nemškimi književniki in z drugimi kulturnimi delavci, med njimi z ljudmi, ki bodo imeli opravka z antologijo slovenske lirike v nemščini; ta antologija bo kar kmalu izšla pri ugledni zahodnonemški založbi. Navezali bodo seveda še nove stike in načelnjali ali dopolnjevali dogovore o novih aranžmajih. Turneja bo trajala dvanaest dni.

s tem razočaranjem, katero bi lahko nekoliko omilili, če bi poslali v Tokio bolj izbrano in manj številno moštvo! V bodoče naj velja: temeljito „pljunuti v roke in se začeti čimprej pripravljati s pravišnim in sistematičnim treniranjem za 19. olimpijske igre, ki bodo leta 1968 v Mehiki!

BO RES PREVLADELA PREMOC CESTE?

V drugi polovici preteklega tedna je prestolniško mesto Dunaj zopet doživelo čudne pocestne politične demonstracije: prijetelji in pristaši bivšega socialističnega notranjega ministra Fr. Olaha so zlasti ves pretekli četrtek v večjem številu prišli demonstrirati in protestirati pred sedež vodstva Socialistične stranke v I. okraju, kjer so bili ta čas zbrani nekateri vodilni člani.

Z ostrimi vzdiki so zahtevali ponovno upostavitve Olaha na njegova prejšnja službena mesta in hkrati odstavitev podkanclerja dr. Pittermanna, pravosodnega ministra dr. Broda ter glavnega predsednika Avstrijske delavske (sindikalne) zveze Antona Benya. Ministra dr. Broda so, ko je prišel iz poslopija na cesto, dejansko napadli in je le s težavo odnesel „zdravo kožo“. Tudi predsednika Benya ni čakala dosti boljša usoda, vendar se mu je posrečilo še pravočasno pobegniti pred demonstrirajočo in ogorčeno množico socialističnega delavstva.

„Olahov primer“ in s tem hkrati notranja kriza v Avstrijski socialistični stranki sta s temi dogodki dosegla nov dramatičen vrhunec. Ker so taki izgredi tudi ostali javnosti bolj ali manj v škodo in lahko postanejo nevarni ter malkor niso v korist pravi demokraciji, bi bilo samo želeto, da bi bil ta položaj čimprej razčiščen in spor rešen v korist vse avstrijske javnosti!

Izšle so Mohorjeve knjige za l. 1965

Za letošnji Vseh svetnikov dan smo po naših farah spet zvedeli, da lahko dobimo Mohorjeve knjige kot vsako leto. Tisti, ki so si pred meseci ogledali tiskarno Družbo sv. Mohorja v Celovcu, so takrat že videli, da se knjige tiskajo. Sedaj so pa gotove. Sedaj so izšle. Kaj nam je za letošnje jesenske večere pripravila Družba sv. Mohorja?

1. Lepa koledarska knjiga

Ze mesece nam ponujajo razne koledarje. Od raznih strani prihajajo in ponujajo. Toda noben drug koledar ni tako domač in naš, kot je Koledar Družbe sv. Mohorja. Vsaj tega bi morala imeti vsaka hiša po naši deželi!

Letošnji Koledar je po velikosti sličen lanskemu. Odet je v lepo zeleno obleko, lanskemu. Odet je v prvi svetovni vojni. Mnogi bojov ob Soči v prvi svetovni vojni. Mnogi naši možje se jih še živo spominjajo... Naš novi doktor g. kaplan Skuk je napisal krajši zgodovinski članek. Zanimivi so tudi popisi nekdanjega življenja na Strmcu in drugih zanimivosti fare sv. Jurija. G. kanonik A. Zechner nas spominja na škofa dr. Adama Hefterja. V članku „Cesta skozi hrib“ zveste zgodovino ljubljanskega predora. G. Vauti je zbral več podrobnosti iz življenja dveh duhovnikov, ki ju naše ljudstvo ne bo pozabilo, č. g. Zupana in č. g. Dobernika. Medgorjani bodo z veseljem ogledovali v Koledarju podobi dveh svojih cerkva.

Drugi del koledarja je kot vsako leto namenjen branju, pouku in razvedrilu. Poseben članek je namenjen spominu začetka bojev ob Soči v prvi svetovni vojni. Mnogi naši možje se jih še živo spominjajo... Naš novi doktor g. kaplan Skuk je napisal krajši zgodovinski članek. Zanimivi so tudi popisi nekdanjega življenja na Strmcu in drugih zanimivosti fare sv. Jurija. G. kanonik A. Zechner nas spominja na škofa dr. Adama Hefterja. V članku „Cesta skozi hrib“ zveste zgodovino ljubljanskega predora. G. Vauti je zbral več podrobnosti iz življenja dveh duhovnikov, ki ju naše ljudstvo ne bo pozabilo, č. g. Zupana in č. g. Dobernika. Medgorjani bodo z veseljem ogledovali v Koledarju podobi dveh svojih cerkva.

In druga vsebina? Predvsem je treba omeniti popis najrazličnejših značajev ljudi. Eni so vročerni, drugi razburljivi, tretji počasneži, četrti flegme. Ta popis je treba prebrati, da boš poznal in razumel ljudi. Kdor še ni bral kaj o misijonarju Frideriku Baragi, bo lahko vsaj nekaj zvedel o njem tudi iz letošnjega Koledarja. Vsak bo gotovo pogledal sliko iz življenja brazilskih Slovencev. Slika kaže namreč abesinskega cesarja in njegovo ženo, kako se pogovarjata z našim inženirjem Konjedicem in njegovo hčerko.

Marsikaj pove Koledar tudi iz življenja naših rojakov po Ameriki. Prav je, da je poseben članek posvečen spominu pokojnega č. g. Blažiča, ki je s svojim darom pomagal, da je naša Mohorjeva Družba pred leti kupila prvi tiskarski stroj in tako začela s svojim delom.

Rojalki iz Zapadne Evrope so poskrbeli, da je letos v Koledarju veliko slik iz njihovega življenja. Tudi za naše male je spet nekaj zanimivih strani. Vsi pa bodo gotovo brali zgodbo iz davnih dni, kako je Cenkljan nesel mimo Železne Kaple rake na Dunaj in kako je tam sklenil kupčijo,

Nova škofija na Južnem Tirolskem

Pred kratkim je prišlo do ureditve cerkvenih razmer na Južnem Tirolskem. Nekaj južnih Tirolcev je doslej spadalo pod brixensko, nekaj pa pod tridentinsko škofijo. Pred nekaj leti je bil postavljen v Boznu poseben generalni vikar za dvojezično ozemlje tridentinske škofije. Ta je bil imenovan celo za pomožnega škofa.

Sedaj pa je bila ustanovljena nova škofija Brixen—Bozen, v katero je prišlo dosedanje ozemlje brixenske škofije in dvojezično ozemlje tridentinske škofije. Dosedanji brixenski škof Jožef Gargitter je postal prvi škof te nove škofije.

V svojem prvem pastirskem pismu vernikom svoje nove škofije piše škof Gargitter: „Z enako ljubeznijo in vdanostjo hočem vse vernike, naj bodo tega ali onega jezika, utrjevati v veri in jim pomagati.“

V potrdilo teh besed naznanja ustanovitev posebnega malega semenišča v Boznu za dijake, ki prihajajo iz italijanskih družin. Tako bosta odslej dve mali semenišči v tej škofiji v dokaz, kako Cerkev spoštuje in ljubi vsak jezik, sleherni narodnost. V pokrajinah s prebivalci dveh jezikov je ta dokaz še posebej potreben. Če bi škofija imela le eno semenišče za vse in bi morda

da je na dunajskem dvoru dobil vsak, kar mu gre...

Koristen je v Koledarju tudi članek o jetrih. Zdravje je namreč velika reč in se splača zanj prebrati tudi kakšen tak članek. Med ugankami bodo nekatere posebej zanimale tri podobnice, ki jih je sestavil in narisal naš talentirani g. S. Olip.

2. Večernice: Fant s Kresinja

Za letošnjo večernico povest nam je Družba sv. Mohorja pripravila knjigo z lepim ovitkom, ki ima sliko fanta in dekleta. Napisal jo je Ivan Matičič; naslov pa je: Fant s Kresinja. Povest je malo daljša, kot so dosedanje večernice. Dogaja se na deželi, med kmečkim ljudstvom, čeprav ne ravno na Koroškem. O čem pripoveduje? Govori o fantu, ki so ga starši dali v šole, pa je šolo obesil na klin. „Popival je potepin, potepal se je z mestnimi cigani, zapravljajl meni denar, a Bogu čas, namesto da bi se učil. Mar bi ga dal za hlapca namesto v šolo!“ vzklika razočarani oče, ki je v fanta stavil toliko svojih nad...

Povest bo zanimala naše starše, ki imajo tudi vsak svoje upanje — svoje otroke. Zanimala bo seveda naše študente, pa tudi druge.

3. Črna žena

To je povest, ki je bila na Koroškem prava redkost, a zelo zaželena. Ni nanovo napisana, a jo bodo povsod radi brali. Popisuje o fantu, ki se je poročil s ciganko. Izgledalo je, da so jo Turki vrgli v ogenj in da je postal vdovec. Vrnil se je v domače kraje in si ustvaril dom z družino. Tedaj se pa pojavi črna žena, straši po okoličinah in seže v njegov dom ter ga končno odpelje neznankam.

Povest se dogaja okoli Bleda v preteklih stoletjih. Tudi ta povest je daljša, kot so

PRVO TABORJENJE SLOVENSkih KOROŠKIH SKAVTOV

4. nadaljevanje

Indijanci in gospod čarodej

Pot ni bila sicer nevarna, pa vendar smo morali poslušati izkušenega in Drznega jelena, zlasti ob kakih previsih, kjer je bila zelo ozka steza, prepad pa globok in nevaren. Toda mi smo pokazali svojo gamsjo kri in spretnosti. Nabirali smo prvič planike z velikim veseljem. Razgled ni bil kaj prida, ker je bilo preveč megleno. Srečali smo se z družbo avstrijskih turistov. Tako je bila Avstrija številčno najbolj zastopana. Pot domov je bila lahka. Brez vsakega napora smo prišli zgoraj domov. Utrujeni nismo bili.

Popoldan je prišel napovedani gospod hipnotizer in čarodej. Učen gospod, duhovnik, salezijanec in študira v Rimu. Prišel je k nam in smo se ljubeznivo pozdravili. Poskušal je kar kmalu med živahnimi pogovori, ki jih je imel z nami, kako bi dobil kakega fanta, da bi ga hipnotiziral. Kar kmalu je dobil na piko našega „Počasnega gamsa“. Vsi smo se mu smejali, ko je delal lin govoril, kar mu je hipnotizer rekel.

dali gojencem iz italijanskih družin le kakšnega profesorja, ki bi jih po želji učencev izpopolnjeval v italijanščini, ali pa bi jim dali kakšnega prefekta, ki zna tudi italijanščino, bi bilo to premalo. Govorili bi lahko, da je očitno, kako dela Cerkev v korist enega naroda ali jezika, kako Cerkev podpira raznarodovanje, da je rasistična in da dela diskriminacijo. Mnogi bi bilo to kamen spotike. Škof ne bi mogel reči, da daje vsakemu svoje, saj bi nekako sam usmerjal učence ene narodnosti v vzgojo, ki je primerna duhu in čustvom druge narodnosti. Za to pa so danes ljudje tako občutljivi.

Škof Gargitter je dal lep dokaz, da je Kristusova Cerkev nad jeziki, spoštuje vse, kar je Bog ustvaril. Saj je Cerkev zato, da sleherni narod plemeniti in njegovo življenje ponadnaravi.

Iz skupne izjave tridentinskega nadškofa Gottardija in brixenskega škofa Gargitterja o ustanovitvi nove škofije povzemamo, da bo za duhovnike in vernike, ki govorijo svoj domači italijanski jezik, v doglednem času imenovan poseben generalni vikar s sedežem v Boznu.

navadno večernice povesti, pa bralcem zaradi tega ne bo nič žal. Družba sv. Mohorja je letos podarila svojim prijateljem dve daljši povesti, ker nekateri menijo, da je škoda, če je povesti prehitro konec.

Knjigo je moderno, a lepo opremil naš akademik g. Hubert Greiner.

4. Našli so pot

Četrta knjiga se imenuje „Našli so pot“, ker popisuje, kako je 17 ljudi našlo pot k Bogu. Sestavil jo je č. g. Franc Sodja, izseljenski duhovnik med našimi rojaki v Kanadi.

To knjigo posebej priporočamo v branje. Zgodbe niso dolge. Človeku prinesejo toliko notranje moči in ga poglabijo, da je taka knjiga res primerna za branje v času vesoljnega cerkvenega zbora, ki išče poti, kako bi se krščansko in pošteno človeško življenje utrnilo med ljudmi.

Knjige vas čakajo

Štiri letošnje Mohorjeve knjige vas čakajo, da sežete po njih, da jih naročite in vam bodo potem delale kratek čas skozi vso letošnjo jesen in zimo. Znova in znova jih boste ogledovali in brali. So zanimive in lepo opremljene.

Ponosni smo na to, da je Družba sv. Mohorja tudi letos izdala svoj redni knjižni dar in ga tako lepo opremila. Sedaj ji moramo pomagati ta knjižni dar razširiti med našim ljudstvom. Družba sv. Mohorja prijazno vabi, da se oglašate pri njenih poverjenikih po deželi in dvignete letošnje knjige. Vzemite vse štiri knjige, saj so v primeri z drugimi knjigami tako poceni. Kdor jih dvigne pri poverjenikih, dobi vse štiri za 58.— šilingov. Kdor pa jih naroči po pošti, naj doda še nekaj za pošto.

Obljubil nam je, da bo imel prihodnji dan predstavo za vse. Močno smo bili tega veseli.

Pri tabornem ognju zvečer je bila tokrat za nas nova in zanimiva igra. Nastopali so prebivalci divjega zapada. Najprej so na dano znamenje prišli in privpili iz okolice Indijanci s svojimi poglavarji. Pripeljali so zvezanega belca. Začela se je obsodba. Čez nekaj časa pa so prihajali na palicah kavboji in rešili obsojenca. Brat Pavle je dobro rešil vlogo poglavarja enih in drugih. Kljub velikemu hrupu in boju ni bilo nobenih ranjenecv in mrtvih.

Za lahko noč nam je govoril hipnotizer o potrebi in lepoti duhovniškega poklica. Utrujeni, a vendar dobro razpoloženi, smo odšli k počitku.

Sreda, 29. julija, je bil spet lep, sončen dan. Takoj po opravljeni maši in zajtrku smo pomagali nekemu možu spravljati drva s hriba na ravnilo k cesti. Mož je bil po rodu iz Režije. Preselil se je v Ovčjo vas v drugi svetovni vojni. Vsako jutro je prihajal skozi naše taborišče in kakih 200 metrov višje pripravljajl drva. Bil je že prileten in precej suhljat mož. Eno roko je imel hromo. Prišel je k nam in prosil za pomoč. Vsi gamsi smo bili takoj pripravljeni in po nekaj minutah so že letela drva po strmini navzdol. Dve uri je trajalo, preden so vsa drva ležala ob poti. Mož se nam je zahvaljeval, mi pa smo bili veseli, da smo napravili svojo skavtsko dolžnost: vsak dan vsaj eno dobro delo!

Prosti čas smo porabili za pisanje dnevnikov, pesmi in se pripravljali za nastop pri tabornem ognju.

Ob tleh popoldan je bila napovedana predstava gospoda čarodeja. Vsi smo se zbrali ob šotoru, kjer se je že nekaj časa pripravljajl in znesel vse potrebno skupaj. Predno je začel, nas je lepo pozdravil in nam povedal, da to ni kaka čarovnija ali kako počenjanje skrivnostnih stvari s pomočjo rogatega parklaja. Ze Don Bosko je zabaval s takimi stvarmi dečke in jim naredil veliko veselja.

Predstava je trajala kakšne dve uri. Kaj smo vse videli, ne moremo napisati, ker bi bilo predolgo. Nekaj pa bomo napisali: Spekel je fajce v skavtskem klobuku, dobil iz majhne škatle šopke rož, trem skavtom je nalil iz iste steklenice, in sicer enemu vino, drugemu Coca-Cola in tretjemu nava-

den malinovce. Ko so pili, so ugotovili resnico. Hipnotiziral je 5 skavtov. Dal jim je v roke navadno vrstico in jim rekel, da bo po njej pritekel električni tok. Na štetje ena, dve, tri, bodo vsi zavpili in padli na tla, ker jih bo zapelo. Vse se je tako zgodilo. Eden je celo drgnil ob travo roko, tako ga je zapelo. Drugemu je rekel, da je tam njegov oče in naj ga objame. Fant je skočil in ga objemal. Ko mu je rekel, da ni njegov oče in naj ga pusti, ga je začel boksati. Nekemu drugemu je rekel, naj pobere majhno palico, ki da je težak hloď, da ga ne bo mogel dvigniti, bilo je res tako. Ves izmučen se je dvignil, ko ga je prekinil. Drugemu je dal zopet navaden čevljev rekoč, da je to denarnica z milijoni šilingov in naj ga vendar spravi pod suknjč. Pograbil je čevljev in ga stlačil pod pazduho in skrbno tiščal.

Spet drugi je igral zdravnika. Prišel je v naš šotor in povedal vsakemu diagnozo, vrsto bolezni in sicer po latinsko. „Zgovornemu gamsu“ pa je rekel kar po naše: za tebe pa ni pomoči, pojdi v norišnico. Vsi smo se smejali. „Zgovorni gams“ je bil užaljen in povedal gospodu, da smo se mu smejali. Ta mu je dejal, naj se vrne, naj poklekne sredi šotora in moli za zdravo pamet. Vse je storil tako, kakor mu je bilo naročeno. Bilo je veliko smeha in zabave.

(Dalje prihodnjič)

Janez XXIII. — svetnik?

Na tretjem zasedanju koncila je veliko število škofov in kardinalov predlagalo, naj bi proglasili papeža Janeza XXIII. za svetnika. In sicer naj bi to proglasitev izvršili po izrednem postopku, ki je v cerkveni zgodovini le redek. Škofje in kardinali se opirajo na dejstvo, da je bil pokojni papež izredna odlična osebnost med papeži. Predlagatelji so bili mnenja, da je papež Janez XXIII. dosegel že za časa življenja svetost. Mnogi koncilski očetje so tudi mnenja, da bi proglasitev koncilskega papeža našlo tudi ugoden odmev pri drugih krščanskih verah in bi lahko samo še pospeševalo njih zbližanje.

Papež Janez XXIII., ki je spravil v tek prizadevanje za združitev ločenih krščanskih Cerkev, ne more biti svetnik le za katoliško Cerkev, marveč mora veljati kot vzor vsega krščanstva.

Medtem pa so se katoličani iz Bergama, domača škofija pokojnega papeža Janeza XXIII., z vso gorečnostjo in vnemo zavzeli za to dejanje. Bergamski škof je poslal v Vatikan prošnjo s 50.000 podpisi, v kateri prosijo podpisani, da bi proglasili pokojnega svetega očeta za svetnika po do sedaj običajni poti.

Cerkveni pravniki so izjavili, da je za proglasitev za svetnika po izrednem postopku predpogoj proglasitev za blaženega ali da obstoji vsaj javno „spoštovanje“. Je pa možno, da papež Pavel VI. skupno s koncilom kot zakonito telo izda neko izjemno določbo, in sicer brez dolgega postopka — ki lahko traja leta — proglasi Janeza XXIII. za svetnika.

Kratke kulturne vesti

GOSTOVANJE ELLE KASTELITZ

Nedavno se je ljubljanskemu koncertnemu občinstvu predstavila violinistka Ella Kastelitz iz Gradca. Umetnica velja za vodilno avstrijsko virtuosinjo, ki gostuje vsako leto s oikli Bacha, Mozarta, Beethovna, Schuberta, Brahmsa in drugih v Salzburgu, Innsbrucku, Linzu in na Duanju ter v številnih drugih kulturnih središčih Evrope. Njeni programi so navadno v slogu zaočkroženi, posvečeni enemu samemu skladatelju ali skupini skladateljev določenega obdobja. S posebno vnemo izvaja dela Fuxa, Bibra, Marxa, Strauba, Regerja, Siegla in Uraya, Pfitznerjevo sonato pa je pogosto igrala s skladateljem samim. Ella Kastelitz ima dragoceno violino cremonske lutnarjev Antonia in Hieronima Amatija iz leta 1624. Njen repertoar je izredno bogat: poleg sonat in drugih skladb za violino šteje čez 80 koncertov, ki jih umetnica zaradi svoje slepote seveda obvlada na pamet. Na koncertu v Ljubljani je s pianistom Marrijanom Lipovškom igrala tri sonate iz nemške literature: Händlovo, Pfitznerjevo in Straubovo. Njen večer je pomenil prispevek k tesnejšim kulturnim stikom med Gradcem in Ljubljano.

Naše prireditve

Farna mladina v Št. Janžu bo priredila v nedeljo, dne 8. novembra, ob pol 8. uri zvečer v dvorani pri Tišlarju ljudsko igro po Jurčičevem romanu

DESETI BRAT.

Prisrčno vabljeni!

Farna mladina v Glinjah bo priredila v nedeljo, dne 8. novembra, ob pol 3. uri v dvorani pri Cingelcu na Trati igro

NEVESTA IZ AMERIKE.

Iskreno vabljeni!

DJEKŠE

(Gospod prošt Benetek 13 let na Djekšah)

Na god sv. Uršule, 21. oktobra, smo pokopali v Št. Rupertu pri Velikovcu gospoda prošta Antona Benetka.

Gospod prošt so bili 13 let in en mesec župnik na Djekšah. Nekoč so rekli, da če bi bilo po njihovem, bi bili ostali na Djekšah do smrti. A škof so jih hoteli imeti drugam. Prišli so na Zihpolje za dekana in župnika in potem so postali prošt v Tinjah. Zadnja leta so preživeli v Velikovcu. In zdaj počivajo na pokopališču v Št. Rupertu.

Na Djekše so prišli 31. oktobra 1911. Torej še v dobi avstro-ogrske monarhije. Kmalu nato je prišla prva svetovna vojna. Tiste čase po vojni je bilo trdo za nje. Pri-povedovali so o tem. Škoda, da niso tega popisali. Saj so tedaj preganjali celo naj-miroljubnejše naše duhovnike. Gospoda upravitelja Drdlika s sosednjih Krčanj so vlekli v Svinec med mnogim zasramovanjem. In gospod Drdlik gotovo nikomur ni-so skrivili lasu. Tudi gospoda Benetka so zalezovali. K sreči jih niso dobili. Tudi to je minilo. Zdaj so prišle plebiscitne homati-je. Djekška podružnica Šmihel je bila izven plebiscitnega ozemlja. Gospod Benetek so tudi v tej dobi hodili v Šmihel, a imeli so mnogo sitnosti.

Po plebiscitu so ostali gospod Benetek na Djekšah še štiri leta. In potem je prišlo slovo. V začetku meseca decembra 1924 so odšli z Djekš na Zihpolje. Nad vse ganljivo je bilo slovo. In potem so vedno zopet prihajali na Djekše ob posebnih cerkvenih slovesnostih, ob veseljih in žalostnih priložnostih.

In zdaj jih ne bo več. Dolgčas nam bo po njih in dolgčas tudi po njihovih pridigah v „Nedelji“. In svetovati bi bilo, da bi se te pridige izdale v knjigi. Zelo mnogi bi tako knjigo radi brali in prošt bi živel med nami v svojih pridigah. Za mnoge bi bile te pridige pouk in tolažba.

Redko je najti človeka, ki bi bil tako prikupnega značaja, kakor so bili rajni gos-pod prošt. Mnogo so imeli prijateljev in malo ali nič sovražnikov.

Dolgo so živeli, 87 let je lepa starost, a zdi se nam, da so še prekmalu umrli. Se bi nam imeli toliko povedati, in mi bi bili radi še v njihovi družbi. Vedno so nam bili dobrodošli.

Neka žena in mati je rekla: Veselim se že, da bom v nebesih zopet prišla skupaj z našim očetom.

Isto upanje in tolažba ostane tudi nam. „Na svidenje“ nam kličejo gospod prošt v svojem testamentu. Ne dvomimo, da se je nad njimi že izpolnilo: „Ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil.“ Da bi se izpolnilo tudi nad nami! Da bi tudi mi lahko zaklical gospodu proštu: „Nasvide-nje! Na svidenje v nebesih!“

Počivaj v miru, blaga duša!

ŠT. RUPERT PRI CELOVCU

V petek, dne 16. oktobra 1964, je umrla na domu v Št. Rupertu pri Celovcu gospa Klemenjak Apolonija, pd. Komatarjeva ma-ma. Pokojnica je bila pravzaprav doma na Ledu, na Gorenčah pri Komatarju. Ker pa se je njen sin Pavel, ki je po poklicu čev-ljar, že pred leti preselil v Celovec, je tudi rajna mama odšla za njim, da mu je tu s skrbnim gospodinjstvom lajšala težko življenje. Rajna mama pa je bila že v vi-soki starosti. Še dobro leto dni pa bi bila obhajala že svoj 80-letni rojstni jubilej. Pri-jateljcem, ki smo jo večkrat obiskali, je skromno potožila, da je težko bolna. Ne ona sama pa tudi mi, njeni obiskovalci ni-smo služili, da neozdravljiva bolezen uni-čuje njeno šibko telo. Vdana v voljo božjo, večkrat okrepčana s Kruhom močnih je, potem, ko je prejela svete zakramente za umirajoče, vdano zaspala v Gospodu. Rajna mama je že pred dolgimi leti iz-

Pri nas na Koroškem

Pozdrav iz Št. Ruperta!

Res pozdrav vsem, ki ste se vabili od-zvala in pa še poseben tudi tistim, ki ste se ustrašile slabega vremena.

Kar napolnila se je učilnica, ki je bila pri-jetno topla. Ob pol 3. uri smo s pesmijo za-čeli. Bilo nas je okrog 40. Razveseljivo, da so bile tudi poročene in nekatere še s svo-jimi malimi. Še nekaj mož je prisluhnilo be-sedam govornikov. Gotovo ne bo škodova-lo. V posebno čast smo si štele, da je pri-šel med nas tudi g. ravnatelj slovenske gim-nazije dr. Joško Tischler. In njegove be-sede, četudi kratke, so nas navdušile. Tem bolj vemo, komu izročamo našo mladino, ko jo pošiljamo v slovensko gimnazijo.

Milka Hartmanova nam je to pot izrazila svoje želje in naročila v pesmi. Ja, to je pač naša neumorna Milka. Koliko lepega smo imele že priliko slišati na naših vsako-letnih sestankih prav od nje. Vedno zno-va nas je navduševala za skupno delo v Zvezi. Prav njenim besedam v poudarek sta deklici iz Nonče vesi zapeli „Sobotni večer“. Kolikokrat jo je Milka že z nami za-pela in še na kitaro spemljala.

Gospa Inzkova pa je mislila bolj na ko-ristno in praktično in še posebej na ma-tere. Ljubezen in doslednost — je poudar-jala, da je važna in nujna za vzgojo. Za umetnost vzgoje je res treba dosti preudar-nosti, potrpljenja, tudi znanja in pa prakse — te pa ona tudi ima.

Najbolj pa se je razvnel v svojem govoru preč. g. župnik Holmar. Še iz lanskega sre-čanja nam je v tako živem spominu in ka-

gubila moža, ki ji je zapustil poleg majhne kajže še osem otrok: 3 sinove in 5 hčera, ki so pa, hvala Bogu, že vsi preskrbljeni: Franci je gospodar na domu pri Komatar-ju na Ledu, Mihej je poročen v Sol-Bad-Hallu v Tirolah, Pavel je čevljar v Celovcu; hči Urša bo zdaj po materini smrti gos-podinjala pri bratu Pavlu v Celovcu, hči Mici je tudi že več let poročena in zaposlena pri poštno-telefonski službi v Celovcu; prav-tako je uslužbena pri podjetju Neuner v Celovcu tudi tretja hčerka Neži. V Šmiklav-žu na Gorenčah je ostala četrta hči Juli. Najmlajša hči Mili pa si je izbrala redov-niški poklic in stopila v red šolskih sester ter bila v začetku letošnjega septembra že preoblečena v Rimu, kjer si je privzela re-dovno ime po sv. Luciji, sestra Lucija.

Kako spoštovana je bila Komatarjeva mama je pokazal lep pogreb, ki se je vil v ponedeljek, 13. oktobra 1964 v dolgi vrsti od njenega novega doma, pod vodstvom preč. gg. duhovnikov Banka, Brunerja in Safrana na šentrupeško pokopališče. Preč. g. župnik Banka se je v lepem tolažilnem govoru poslovil od rajne Komatarjeve ma-me in se ji zahvalil predvsem za vse ve-like žrtve, ki jih je doprinesla v svojem življenju za svojo številno družino. V po-grebnem sprevodu smo opazili tudi naše častite šolske sestre, ki so pobožno molile za rajno mamo pa tudi nadomeščale naj-mlajšo hčerko sestro Lucijo, ki se zaradi oddaljenega Rima ni mogla udeležiti po-greba svoje matere. Poleg domačinov Ce-lovčanov pa je bila na pogrebu zelo čast-no zastopana tudi domača fara — Gorenče, kjer je bil skoro iz vsake hiše kak pogre-bec.

Že se je dan začel nagibati k svojemu koncu, ko smo se poslavljali od dobre Ko-matarjeve mame, želeč ji, po trpljenja pol-nem življenju, večno srečo pri Bogu v ne-besih.

Vsem žalujočim številnim sorodnikom, predvsem pa preostalim sinovom in hčeram izražamo najgloblje sožalje.

SLOVENJI PLAJBK

(Poroka in Oder mladje)

„Če se bom ženil, se bom poleti,“ tako pravi naša lepa narodna pesem. Kdo je ne pozna? Vedno jo slišimo v radiu in tudi v veseli družbi, jo radi pojemo. Jožef Kropiu-nik, po domače Ravnikov Pepi pa je hotel uresničiti vsebino te pesmi, ter je v začet-ku poletja 28. junija popeljal svojo neve-

ko ne bomo vesele, ko smo ga zopet za-gledale v učilnici. Lahko vam je zelo žal vsem, ki ga niste slišale. Kako lepo nam je nakazal pomen in lepoto slovenske knjige. Govoril je o poslanstvu, ki ga s knjigo vrši Mohorjeva družba. Onisal nam je vse večje in pomebne slov. pisatelje in pesni-ke in tudi „samorastnike“. Povedal je, ko-liko truda je vloženega v vsako knjigo in kako jo moramo spoštovati in jo res upo-rabljati. Zlasti materam je veljala njegova beseda, da naj skrbijo, da se bo v družinah bralo. Naj ne čakajo, da se bo otrok samo v šoli naučil branja in naj ne poreko, da se ga ni naučil. Od matere je odvisno, kako in koliko se bo naučil materinega jezika in tudi s kakšnim spoštovanjem in ponosom bo gledal nanj. Vse matere, še posebej vse absolventke bi morale to slišati in si potem izprašati vest, kako je v njeni družini in z njenimi otroki.

Prisrčna vam hvala, gospod Holmar in vsem, ki ste se potrudili ponovno za nas.

Tudi občni zbor Zveze absolventk je lepo potekel, ker je bila večina odbornic navzo-čih. Izvolile smo novo predsednico, gospo Mili Cveč, ker je dosedanja predsednica odklonila zaradi oddaljenosti in zaposlitve v družini. Sicer pa je povečini bil kar odo-bren dosednji odbor.

Z blagoslovom v kapeli in skupno posve-titvijo Kristusu Kralju smo zaključile.

Po blagoslovu v kapeli pa smo se v mo-litvi spomnile še vseh, ki niste bile navzoče.

Ob okusno pripravljani malici se je razvil še živahen razgovor.

sto Mici Kescher iz Šmarjete v Rožu pred poročni oltar. Poročne obrede je opravil gospod Ciril Turk iz Nemčije ter jima v lepem nagovoru nakazal smernice za sreč-no zakonsko življenje.

V nedeljo, 18. oktobra, pa je Schaunik Valentin, po domače Kovačičev Folti sto-pil s svojo življenjsko družico Terezijo Vašnik iz Kotmare vesi pred oltar, kjer sta si obljubila dosmrtno zvestobo. Kot smo slišali, izhajajo nevesta iz krščanske in zavedne hiše in upamo, da bo takšna tudi ostala ter s svojo ljubeznijo in dobro voljo osrečila svoj novi dom.

Obema mladima gospodinjama, Ravnikovi in Kovačičevi želimo, da bi se čimprej udo-mačili in dobro počutili med nami.

„Oder mladje“ tudi na nas ni pozabil in nam je 20. septembra zaigral veseloigro „Scapinove zvijače“. Kljub temu, da so igrali že vdrugeč tisti dan, so podali igro živahno in doživeto. Nasmejali smo se res od srca. Med odmori so nas zabavali „Ve-seli študentje“ s svojimi poskočnimi viža-mi. Hvaležni smo jim za te lepe trenutke in želimo, da bi nas še kdaj razveselili s svojim lepim programom.

ZA VRHOM (BISTRICA V ROŽU)

(Šolo so ukinili)

Občinski svet na Bistrici v Rožu je na svoji zadnji seji pod predsedstvom župana Franca Semmelweisa sklenil ukiniti eno-razredno ljudsko šolo za Vrhom (v Rutah).

Občinski svet meni namreč, da enoraz-redna ljudska šola otrokom ne more nu-diti zadostno mero znanja. Otroci se sedaj vozijo v šolo na Bistrico s šolskim avto-busom.

Ker pa je cesta iz Zavrha na Bistrico izredno slaba — in so otroci v šolskem av-tobusu na vožnji v stalni življenjski nevar-nosti — je potrebno, da bi cesto v Rute čimprej izgradili. Župan je obljubil, da bo vse potrebno ukrenil, to pa tem rajši, ker so tudi posestniki — vzdrževalci te ceste za to, da bi cesto popravili.

Glede ukinitve šol na našem ozemlju pa bi hoteli vendar enkrat izpovedati tudi na-še načelno stališče. Vsekakor se nismo stri-njali z ukinitvijo ljudske šole v Glinjah, ker slutimo za tem ukrepom vendar tudi udarec proti eni najboljših dvojezičnih šol v deželi. Vemo, da primanjkuje učiteljev na Koroškem, vendar pa se nam zdi, da bi morala biti dežela zelo zainteresirana nad tem, da imamo v deželi čim več, ne pa čim-manj dvojezičnih šol.

Avstrijska zunanja politika

V torek, dne 27. oktobra, je obiskal Klub slovenskih študentov na Dunaju zunanji minister dr. Bruno Kreisky, ki je predaval v klubskem krogu o problemih avstrijske zunanje politike.

V svojem referatu je minister najprej ugotovil, da je avstrijska zunanja politika bolj komplicirana kot tozadevna politika drugih nevtralnih držav v Evropi. Neodvis-nost in samostojnost Avstrije je eno izmed poglavitnih vprašanj avstrijske politike.

Nato je govoril o problemih in težkočah gospodarske integracije, ki je v Avstriji zu-nanjepolitični problem „sui generis“ (= svojevrsten, poseben), ker nalaga nevtral-nost Avstriji posebne naloge. Gospodarska integracija Avstrije odvisi samo od tega, kar Avstrija zmore, ne pa od tega, kar hoče. Avstrija se nikoli ne sme odpovedati ele-mentarnim predpogojem in bistvenim zna-čilnostim nevtralnosti in neodvisnosti.

Nadalje se je bavil minister za južnotirol-skim vprašanjem, ki je tudi eno izmed na-čelnih vprašanj avstrijske zunanje politike. Nato pa je dal še kratek pregled avstrijskih odnosov do ostalih sosednih držav in je predvsem poudaril, da si more pridobiti Av-strija mednarodni ugled samo s pregledno in neoporečno zunanjo politiko.

Po predavanju je minister še odgovarjal na razna vprašanja, ki so mu jih stavili člani kluba ter je v zvezi z manjšinskim vprašanjem na Koroškem ugotovil, da so nekatera vprašanja sicer še nerešena. De-jal pa je, da je Avstrija pripravljena re-šiti vsa ta vprašanja v sodelovanju s slo-vensko narodnostno skupino na Koroškem, saj prispeva pravična ureditev manjšinske-ga vprašanja le k mednarodnemu ugledu Avstrije.

O delovanju avstrijskega zunanje ministrstva

Je izšla knjiga, ki nam prikazuje prizade-vanja ministrstva za zunanje zadeve v le-tih 1962-63. Knjiga nam daje vpogled v ustroj ministrstva, njegovo upravo, politič-no delo, poročila o zunanji trgovini ter gos-podarskem sodelovanju Avstrije z EFTO in državami, ki jih povezuje Evropska gos-podarska skupnost, vidimo pa tudi, kako je trenutno s trgovanjem z deželami vzhod-nega bloka in izvenevropskimi državami.

Posebno poglavje je posvečeno medna-rodnim kulturnim stikom, ki jih goji zu-manje ministrstvo v posebnem kulturnem oddelku. Najobširnejše je obdelano poglav-je o političnem delovanju. Občudovanja vredno je, kaj zmore glede politične aktivnosti tudi tako majhna država, kot je to Avstrija. Poudarjeno je v poročilu zuna-njega ministrstva tudi vprašanje dobrih sosedstvenih odnošajev, ki jih goji Avstrija z Jugoslavijo in Italijo ter drugimi sosed-nimi državami. V poročilu o realizaciji čle-na 7 pa je poudarjeno, da je bilo možno potom direktnih kontaktov s predstavniki manjšine rešiti marsikatero vprašanje. Pri tem se v zvezi z dobrimi sosedstvenimi od-nošaji posebno poudanja vloga manjšine.

V ostalem so v knjigi o delovanju zuna-njega ministrstva obdelana tudi področja zastopstev Avstrije v svetu, tiska, doku-mentacij ter vprašanje diplomatske akade-mije, v kateri se bo šolal v bodoče avstrij-ski diplomatski kader.

Knjigo „Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten 1962-63“ je založilo ministrstvo samo, tiskala pa jo je avstrij-ska državna tiskarna.

SELE

(Megla in voda)

Odkar ljudje pomnijo še v Selah nikoli ni bilo toliko megle kakor v letošnji jeseni. Navadno nam je sijalo sonce, ko so spodaj doline pokrivala megla. Letos smo je pa tudi mi imeli nad tri tedne dan na dan preveč. Šele na vernih duš dan so nam za kratko zopet posijali sončni žarki.

Dolgotrajno deževje sicer ni povzročilo kakih poplav, ker se voda lahko odteče, pač pa se je na nekaterih krajih utrgala pre-močena zemlja in so nastali prsteni pla-zovi. Tako je tudi cesta na Srednjem Kotu na enem mestu poškodovana. Kar so hudo-urniki nasuli na cesto gruša, so cestarji kmalu odstranili, da promet ni bil dolgo prekinjen. Več hiš v vasi pa je imelo vodo v kleteh in še v niže ležečih sobah se je pokazala.

Stara resnica je, da se slabega vremena hitro naveličamo, lepega pa nikoli.

Mohorjevi družbi v zagovor

Tednik „Katoški glas“, ki izhaja v Gorici, je dne 24. septembra 1964 objavil naslednji dopis svojega sotrudnika:

„Vsakotoliko se kje oglasi kak pisatelj, ki vrže kamen na Mohorjevo družbo v Gorici in v Celovcu. Pred nekaj tedni smo zopet brali očitke, da ti dve ustanovi, iz nerazumljivih razlogov dosledno zanemarjata slovenske avtorje...“

Čeprav nas nihče ni naprosil, naj ti dve naši ustanovi branimo pred očitki, se nam vendar zdi prav, da spregovorimo besedo v pojasnilo, zakaj ti dve naši založnici, zanemarjata slovenske avtorje, kot trdi neki tržaški tehnik...

Prav! Kdor se čuti poklicanega in zmožnega, da stopa po vrhunskih poteh Parnasa in hoče gojiti čisto umetnost, biti med avantgardo v strem-ljenju po novem pripovedništvu, to lahko dela. Nihče mu ne brani, toda naj ne očita, če mu takšnih njegovih proizvodov obe Mohorjevi nočeta založiti... Po svojem namenu obe Mohorjevi skrbita za izdajanje takih knjig, ki so preprostu ljudstvu v pouk in v zabavo in ki so obenem zgrajene na krščanskem svetovnem naziranju. Dela vrhunskih pisateljev nam vemo, da so taka, da zahtevajo izobražene bralce. O tem nam priča revija Meddobje, ki se nikakor ne more razširiti med večje število naročnikov, ker pravijo, da je „pretež-ka“. Mohorjevi družbi bi zato grešili zoper svoj na-men, ako bi med bralce pošiljali taka „pretežka“ dela, ki bi jih le redki razumeli in uživali.

Drugič: ena ali druga družba bi lahko izdajala take umetniško visoko kvalificirane knjige za ožji krog ljudi. V preteklosti se je to vsaj v Sloveniji tudi dogajalo. Toda danes ni nobena skrivnost, da je zlasti Goriška Mohorjeva družba gospodarsko zelo šibka in da bi založba knjig, ki bi se ne prodajale, družbo gospodarsko uničila.

Ali želijo to tisti gospodje, ki delajo očitke?

Tretjič: Ni res, da bi Mohorjevi družbi dosledno zanemarjali slovenske avtorje. Kolikor vemo, so v odborih obeh družb vedno dajali prednost domačim avtorjem pred tujimi, če so le dela odgovarjala namenu družbe.

Krivično je torej očitati, da Mohorjevi družbi „dosledno zanemarjata slovenske avtorje“, ker to ni

res; res pa je, da nekaterih del, tudi domačih, ne moreta izdajati med svojimi rednimi knjigami, ker bi si odtujili naročnike. Za izredne izdaje pa vsaj Goriška Mohorjeva nima kapitala. Zato je prav, da so v Trstu ustanovili posebno založbo, ki bo zalagala taka umetnostno visoko kvalificirana dela.”

S temi mislimi se strinja tudi naša Družba.

Družba sv. Mohorja
v Celovcu

V podporo naših mladih literatov

„Janežičev sklad“ ustanovljen —
podprimo ga!

Razveseljiv pojav v našem kulturnem življenju na Koroškem je lepa vrsta mladih literarnih talentov. Mohorjeva družba je v svoji večstoletni zgodovini po svojih močeh podprla in narodu vzgojila marsikate-rega pisatelja in pesnika. Tudi naši mladi pisatelji in pesniki zaslužijo vso podporo Mohorjeve družbe, vseh ostalih slovenskih kulturnih, gospodarskih in javnih ustanov ter vsakerega zavednega Slovenca na Koroškem. Sami še študenti, večinoma akademiški, so polni idealizma, polni novih idej. Narodu hočejo služiti in narodu pomagati. Mi starejši ne smemo zameriti, da je njihov del marsikje še iskanje, da so v svojih nazorih in gledanjih drugačni kot mi. Starejši imamo dolžnost, da smo mladim za zgled, da jim pa pustimo lasten način življenja in skušamo razumeti njih kulturno ustvarjanje.

Mohorjeva družba je sprejela v svoj založniški program, da izda tudi nekatera dela naših mladih slovenskih koroških pisateljev in pesnikov. Jasno pa je, da sama tega ne bo zmogla. Potrebna so precejšnja finančna sredstva. Končno moramo priznati, da ima na Koroškem še marsikatera

slovenska ustanova in tudi marsikateri slovenski človek častno dolžnost, delo naše mlade ustvarjajoče generacije podpreti s primernim darom.

Družba sv. Mohorja ustanavlja za izdajo omenjenih del „Janežičev sklad“ (v spomin na prvega urednika Družbenih publikacij). Ta sklad bo upravljal zastopnik Družbe sv. Mohorja in zastopnik naših mladih književnikov. V ta sklad daje Mohorjev odbor na razpolago 20.000 šil. za publikacije naših mladih.

Mohorjeva družba se obrača z zaupanjem na vse slovenske gospodarske, kulturne in politične ustanove, na našo slovensko inteligenco in na vsakega slovenskega človeka na Koroškem: Darujte v ta sklad mladih literatov!

V upanju, da ste nas razumeli, prilagamo položnico.

Celovec, dne 30. oktobra 1964.

Družba sv. Mohorja v Celovcu

Naraščajoči dvig avstrijskega gospodarstva

Po nedavnem poročilu avstrijskega zavođa za gospodarsko raziskovanje se odstotek naraščanja avstrijske družbene proizvodnje drži stalno na isti ravni; predvidevajo celo povečanje tega odstotka. V prvem tromesečju letošnjega leta se je namreč stvarno (upoštevajoč naraščanje cen) povečala proizvodnja v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta za 7 odstot. in 7,3 odstot. v drugem tromesečju leta 1964 pa za 6 odstot. (brez kmetijstva za 6,5 odstot.). V prvem polletju letošnjega leta je avstrijsko gospodarstvo dejansko proizvajalo za 6,5 odstot. več blaga in storitev kakor lani, to se pravi, da je družbena proizvodnja prekoracila povprečje lanskega leta. Vzroke za to je treba pripisovati nakopičenju zaloga in poživitvi uvoza in naložb, tujskemu prometu in uvozu kapitalov, ki jih ne utegne popolnoma zabeležiti statistika. Le izvozna konjunktura ne narašča. Odstotki

Pokojni Mohorjani

Drava. — Aicholcer Tomaž, Ožgan Matjež, Kofler Jan., Fuger Jan., Bunter Matija, kmetje; Valušnik Janez, zidar; Milnarič Matevž, kmečki sin.

Sv. Ožbolt. — Šumah Balant, fajmošter; Šenk Jernej, Muri Peter, Muri France, Muri Anton, posestniki; Muri Miha, Tepina Jože, Virnik Juri, krčmarji; Močnik Nande, Slapar Jože, Slapar Anton, Zadnikar Janez, Weissen Anton, žagmojstri; Virnik Luka, voznik; Cerv Jaka, oglar; Murn Jan., kmečki sin; Stular Al., ofersk. sin; Karničar Jernej, hlapec; Stular Rozalija, Rezman Ter., Stular Katra, Nahtigal Mica, gospodinj; Smidhofer Marija, logarjeva žena; Hkavc Roza, cestn.; Balantič Urša, dninarjeva žena; Muri Marija, posestnikova hči; Kogelnik Jozefa, kuharica; Skuter Lena, zasebnica; Dobrun Lenka, Zulej Tereza, dekli; Šenk Nežka, deklica; Polajnar Micka, šolarica; Farna bukvarna.

naraščanja proizvodnje posameznih industrijskih panog so različni. Kot podlaga služijo surovine in investicijsko blago. Od leta 1963 narašča proizvodnja potrošnega blaga stalno za 7 odstotkov.

Odstotki naraščanja industrijske proizvodnje v Avstriji:

	Surovine:	Invest.	Potroš.
	blago:	blago:	
Povprečje 1963	— 3,1%	0,0%	+7,5%
I. tromes. 1964	+25,3%	+7,8%	+8,0%
april-julij 1964	+13,4%	+10,5%	+7,1%

Izdelovanje naložbam namenjenega blaga ni bilo na prvem mestu kakor v letih 1954, ko je proizvodnja strojev, električnih naprav in vozil narasla za 30 odstot. in 1960, ki je zabeležilo porast za 21. odstot. Vse kaže, da je vzpon konjunktura sedaj položnejši, ker so takoj v začetku izkoristili vse proizvodne moči in vse možnosti povečanja storilnosti. Zaradi tega se zatekajo naložniki kapitalov k uvozu investicijskega blaga, a doberšen del dobička podjetnikov — vsekakor bolj kot poprej — služi za povišanje plač. Izredne težave po državljene industrije, elektrogospodarstva in petrolejskih obratov so povzročile skrčenje naložb. Le malo je verjetno, da bo ostalo gospodarstvo ugnelo izpolniti to vrzel, čeprav je njegova investicijska dejavnost živahnejša, kot je bila doslej.

Avstrija znižala carine

S prvim oktobrom smo v Avstriji znižali carine za 90 blagovnih postavk. Zaenkrat bo morala država pogrešati 130 milijonov šilingov carinskih dohodkov. Če se bodo tudi cene zadevnega uvoznega blaga sorazmerno znižale za široko potrošnjo, se bo omenjena izguba za državo lahko izravnala in bo morda dohodek od znižanih carin na povečani uvoz celo prekoracil prejšnje carinske dohodke. Znižanje carin znaša povprečno 20 odstot. Nekatere vrste blaga so popolnoma oproščene carine in sicer: pomaranče, mandarine, grapefruits, pomarančni jam, mak, konzervirani ananasi in breskve, sadni sokovi. Za več kot 20 (celo do 50) odstot so znižali carino na sledeče vrste blaga: pražena kava, ribje konzerve, pralna sredstva, oblačila iz kvadrata, opna ali tapetni papir, volneni sukanec, ženske in moške nogavice. Za manj kot 20 odstot so znižali carino napr. na: margarino, na globoko hlajeno sočivje ali zelenjavo in sadje, na marmelade, mazila za čevlje, vosek za mazanje poda, torbarske izdelke, izdelke iz umetne kože, linoleum, bombažni sukanec, britvice, ključavnice, žarnice, hladilnike, peči za kopalnice, naprave za gretje vode, pralne stroje, šivalne stroje, električna ognjišča, dvokolesa (bicikle), vozičke za otroke, pohištvo, ščetke, igrače, vžigalnike, svinčnike idr.

Izravnalnega dohodka ni treba v Avstriji plačevati na uvoz pomaranč, banan, mandarin, grapefruits, sardin v olju, kakava v zrnu, premoga in briketov ali stisnjene prahu premoga.

Trgovci predočujejo potrošnikom, da ne bodo mogli znižati cene zadevnega blaga, dokler ne razprodajo starih zalog. Na to jim odgovarjajo kupci, da zvišajo v trgovini cene, čim se dvignejo carine. Javno mnenje zasleduje z velikim zanimanjem razvoj, a merodajne ustanove hočejo dognati, v kakšni meri vpliva znižanje carin na življenjske stroške.

Klub slovenskih študentov na Dunaju:

Na pragu novega delovnega leta

Klub slovenskih študentov na Dunaju je stopil v svojo peto desetletje. Že nad 40 let je on zbirališče slovenskih koroških visokošolcev, kjer so gojili domačo govorico, slovensko kulturo, krepili svojo narodno zavest, se spodbujali in delali načrte za svoje nastope. Iz klubskih vrst naj bi prihajali akademiki, ki bodo kot zavedni Slovenci in dobri avstrijski državljani doprinesli svoje tudi v dobrobit narodne manjšine na Koroškem in k dobremu sožitju in razumevanju obeh narodnih skupin v deželi.

O bistvu kluba in o ciljih njegovega notranjega in zunanjega hotenja je govoril na zadnjem klubskem sestanku novoizvoljeni predsednik Pavel Zdovc. Najprej je orisal človeka kot socialno bitje, ki rase, se razvija in najde samga sebe v socialnih realnostih, na drugi strani pa sam po svojem bistvu in svoji dejavnosti sooblikuje družbene enote. Te enote temeljijo na osnovi vrednote ali vrednot, ki jih ščitijo, pospešujejo in uresničujejo. Vrednota je jedro in obenem cilj in gonilna sila dejavnosti.

► KAJ KMALU SI BO ŽE IZBRAL,
► DA BOŠ ZA BOŽIČ DAROVAL!

KOROŠEC — kupuj v
domačih trgovinah!

Pod takšnimi pogoji pušča tudi narod kot naravna skupnost ali občestvo iz sebe organizacije, katerih jedro je vrednota - narodnost. V našem slovenskem primeru, je poudaril referent, je prav jezik najvidnejši in najosnovnejši izraz narodne skupnosti. Čim jasnejša je zavest človeka in čim bolj ogrožena je narodnost, tem glasnejša je zahteva po zaščiti in tem bolj čuti zaveden človek potrebo po združitvi sil v organizaciji.

Nato je podal predsednik kratek zgodovinski pregled. Zgodovinska potreba je privela slovenske študente, ki so prihajali z deloma zelo bolečimi vtisi s Koroškega, do sklepa, da so ustanovili leta 1923 ta naš klub. Dva pojma sta mu bila osnova: materin jezik in stanovska pripadnost. Te podlage takrat nihče ni zanimal, nikomur ni

bila problem — saj se s tem ne taji nobena druga vrednota. Koroški slovenski študentje so se združili v klub kot Slovenci in visokošolci na Dunaju, s koreninami in končnimi cilji tam, odkoder prihajajo na avstrijske visoke šole, torej v domačem ljudstvu na Koroškem. Organizacija kot taka more posvetiti svojo pozornost eni vrednoti, torej biti v drugih ozirih neopredeljena. S tem ne taji drugih vrednot, ki so za posameznika in za ljudstvo deloma enakega, deloma višjega, deloma manjšega pomena. Obenem pa se moramo zavedati, da organizacija obstaja iz živih konkretnih članov, ki ne morejo biti neopredeljeni do bistvenih odnosov za človeški obstoj, to je eksistenčnih resnic. Še več, želeli je, da je ali postane človek - član jasno opredeljen. V tem oziru je klubu podobna na Koroškem Zveza slovenskih absolventov visokih, srednjih in višjih strokovnih šol, katere predsednik dr. Joško Tischler je dejal, da smo ravno zaradi te svoje osebnostne opredeljenosti v stanju, da se usedomo k isti mizi na razgovor.

Po bežnem pogledu v medvojno dobo je referent prikazal razmere po drugi svetovni vojni, ko klub še ni imel pravega sedeža. V ta čas spadajo tudi prvi stiki s p. Ivanom Tomažičem, ki so postali ključna točka za nadaljnji razvoj. Po njegovem prizadevanju ni bil ustanovljen le slovenski visokošolski dom, tudi klub je dobil tu svoje novo središče.

Nadalje se je bavil z notranjo dejavnostjo kluba, katerega cilji naj bodo svetovno odprta in praktična narodna izobrazba klubšev in odprta nešovinistična narodna zavest. Nakazal je konkretne naloge in možnosti za prihodnje mesece. Perspektive za bodoče pa, ko bo na Dunaju 50 in več slovenskih visokošolcev, so zelo nadobudne, če bomo vnaprej vsi skupaj znali najti pravo, razumno, realno pot. Prej bo treba razčistiti več vprašanj, ki so danes še odprta, ali pa se niso pojavila.

Druga stran klubske dejavnosti, ki je v zadnjih letih stopila bolj v ospredje, je usmerjena navzven. Danes Slovenci v Avstriji nismo več v izolaciji, nismo prepuščeni samim sebi. Zato je klub razumel znamenje novega časa in navezal stike z oseb-

nostmi avstrijskega javnega življenja. Te stike hoče klub tudi vnaprej vzdrževati in izgraditi. Še več, avstrijske mladinske organizacije same iščejo dialoga (dvogovora) z nami. Izdajanje Informacij je odprlo klubu nove perspektive, ki jim hočemo tudi v bodoče slediti. Stari zidovi se podirajo, odpirajo se nove možnosti, vera naša v dobro voljo Avstrije in človeško rešitev manjšinskega vprašanja se krepi. Ne smemo pa prezreti resnega položaja po naših vaseh in pri naši mladini. Najti bomo morali vsi skupaj z drugimi organizacijami novo sodobno pot k tem problemom.

V svojem govoru se je referent nadalje dotaknil tudi klubskih odnosov do slovenskih ustanov, starejše generacije in še posebno mladinskih organizacij. Mi dolgujemo starejši generaciji, ki je delovala pod mnogo tršimi pogoji in neredko trpela za svoje prepričanje, naše spoštovanje, kljub vsej kritičnosti, ki jo pripisujejo mladini. Naj bomo pa kritični tudi do sebe, je dejal, kajti če mladina dela in se trudi, pa pri tem dela napake, ji bo gotovo odpuščeno. Za mladino pa, ki spi in nič ne dela, pa tudi ni priložnosti delati napake, ni oproščenja. Naša naloga je torej, da presojamo položaj, da zavzemamo stališče.

Kakor je klubsko lahko član tudi še kake druge organizacije, tako hoče gojiti tudi klub dobre odnose še posebno do društev, iz katerih prihajajo klubski člani. Za nas nastaja nov čas, ki nas kliče v vsej resnosti in odgovornosti na rešitev vprašanj.

Ob koncu pa je pozval vse klubšev k skupnemu naporu in delu ter je poudaril, da je klub danes priznan kot predstavništvo slovenskih študentov na Dunaju, ki presega danes svoj ozki notranji okvir.

„Ne smemo in ne moremo nazaj v stagnacijo. Da pa bomo mogli vršiti svoje dolžnosti, nočemo postavljati stvari, ki jim gre drugo ali tretje mesto, na prvo mesto. Smo za mir, za dobre medsebojne odnose. Slovencem so očitali, da se radi pravdajo. Kakor je marsikateri naš kmet hotel hotel pripravi kravo in je izgubil vso domačijo, glejmo, da tudi mi ne bomo s svojimi malenkostnimi pravdami zapravljali naše slovenske domačije. Vsak razkol bi se krvavo maščeval nad nami vsemi in zgodovina koroških Slovencev bi nas klicala na trdo odgovornost. Vzemimo si kot glasilo besede očeta koroških Slovencev Andreja Einspielerja: „Slovenci, bodite edini, še enkrat, bodite edini!“

Duhovniki v tovarnah

Ko je papež Pij XI. zaklical svetu, da je „treba vse prenoviti v Kristusu“, so se katoličani še bolj živo zavedali, da je treba apostolsko delovanje poglobiti. Nastala je „Katoliška akcija“, ki naj bi po papeževem navodilu imela nalogo pritegniti vernike k sodelovanju pri pokristjanjenju versko brezbriznega človeštva.

Od vseh stanov je v zadnjem stoletju, ki je stoletje industrializacije, delavstvo v največji meri zapustilo Kristusa. Odpad delavskih mas od Cerkve je šel vzporedno z razvijajočo se industrijo in pred tridesetimi leti je že skoroda veljalo pravilo: kdor je delavec, ta je brezveren. V nekaterih deželah so sicer krščanske delavske organizacije imele nekaj uspeha, a delavskih mas in njihove miselnosti nikakor niso mogle doseči.

Pa je v Belgiji nastopil mlad kaplan Cardin, ko je videl to duhovno revščino med delavci. Zbral je mlade delavce in jih prepričeval, da je Kristus njih največji pobornik in njegovo prizadevanje je uspelo. Danes je postalo njegovo delavsko gibanje svetovni pokret z milijoni članstva po vsem svetu.

Toda tudi mnogi drugi duhovniki so uvideli, da je treba delavske množice pridobiti za Kristusa, sicer bo Evropa postala poganska. Najvažnejše pa je bilo vprašanje, kako priti do delavcev, ki so zaposleni po tovarnah. Kako se jim približati? Pri tem so se spomnili na papeževo besedo: „Delavcu naj bo apostol delavec“. Zlasti v Franciji se je našlo nekaj mladih duhovnikov, ki so bili pripravljeni, da odložijo svoj talar in oblečejo delavsko obleko ter se podajo v tovarne, v rudnike in plavže ter kot navadni delavci postanejo enaki poklicnim delavcem. Mnogokrat se niti spoznati niso dali in tako vršili z vzgledom ter v razgovoru svoj apostolat.

Po nekaj letih delovanja teh „delavskih duhovnikov“ pa se je izkazalo, da uspehi niso bili zadovoljivi, dasiravno ne brez pomembni. Celo med delavci je bilo slišati: „Duhovnik naj ostane duhovnik, delavec pa delavec.“ To pač pomeni, da tudi delavec hoče gledati v duhovniku človeka, ki ima visoko poslanstvo oznanjati Kristusa, ki je bil „sin delavca“. Oni namreč ne želijo, da bi duhovniki postali njim pri delu enaki, marveč, da imajo Kristusovo mišljenje, ki zna čutiti s trpečimi ter razume njih probleme. Delavci si želijo duhovnika, ki se jim zna približati, jih razumeti, jim svetovati, skratka z njimi enako misliti.

V Avstraliji so v zadnjih letih uvedli sistem „delavskih kaplanov“, ki imajo že v mnogih tovarnah prost vstop in dostop do delavcev. To niso duhovniki-delavci, marveč duhovniki-učitelji. Samo v Viktoriji je osem velikih tovarn, ki imajo za svoje delavce kaplana po vsaj en dan v tednu. Pri tem pa ne gre le za katoliške duhovnike, temveč tudi za kaplane drugih krščanskih

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kolikor znaš — koliko veljaš

Razum je človekova največja odlika; je kakor svetilka pri vožnji v noči: pot kaže. Zato je nadvse važno, da je ta svetilka zares svetilka. Z drugo besedo: razum mora na svet prav gledati, stvarim dajati ceno, kot jo v resnici imajo. S tem pa je že dana prva naloga: treba je brati knjige, ki polnijo razum s pravim pogledom na svet. To je brez dvoma najvažnejše: če zgrešiš cilj, ti vse drugo nič ne koristi.

Dalje moraš v razumu nabrati znanje za svoje bodoče poklicno življenje. Pa nikakor ne zadostuje vsakega nekaj. Italijani pravijo: 99 poklicev — kup revščine. Nikdar

polovičarstva! Takih je itak povsod že dovolj. Ti bodi v svojem delu strokovnjak!

Razen poklicnega znanja je treba še marsikaj vedeti v življenju: ne vprašajo te, če si se tisto učil, ampak le, če tisto znaš. Nekoč so rekli: človek toliko velja, kolikor jezikov zna. Kolika sramota bi bila, če bi niti materinega jezika ne znal. Vrabec čivka, ker je vrabec, krava mucka, ker je krava. Ti si pa slovenske matere sin, zato boš govoril slovensko. Naučil se boš čim boljše slovensko govoriti, pisati in brati. Bog pa ti je dal tudi grlo, da boš prepeval lepo slovensko pesem...

3.000 hiš mesto alkohola

Čeprav Koroška ni vinska dežela, ne zastaja prav nič za kraji, kjer je „vince doma“. Nimamo statistike od drugod, pri nas na Koroškem pa so ugotovili, da smo v tem oziru zelo podjetni. Izdali smo namreč v minulemu letu okrog 750 milijonov šilingov za alkoholne pijače, kar je vsekakor zelo mnogo za našo Koroško. Za ta denar bi lahko postavili 3.000 enostanovanjskih hiš z vsem odgovarjajočim konfortom.

V tej primerjavi vidimo, da je alkohol še vedno eden največjih škodljivcev narodnega gospodarstva in urejenega socialnega

veroizpovedi. Svojo centralo imajo ti duhovniki v Melbournu, ki je skupna za vse krščanske veroizpovedi.

Kaplan, ki deluje po tovarnah, poroča, da centrali o svojih izkušnjah ter dobivajo za svoje delo potrebna navodila. Vsak kaplan pa mora imeti dovoljenje za to delo od svojih cerkvenih predstojnikov in od tovarniškega vodstva ter delavskega sindikata. Plačuje pa jih misijonska centrala in so zato popolnoma neodvisni od delodajalcev in delavcev.

Kot poročajo, imajo ti „delavski kaplani“ lepe uspehe in so povsod prijazno sprejeti. Delavci jih sprejemajo kot svoje prijatelje in tudi tovarniški gospodarji jim radi odpro vrata tovarn. Baje jih še nobena tovarna ni odklonila, pač pa je povpraševanje po njih vedno večje. Vsekakor se ta način apostolata med delavci kar dobro obnese. Ker so kaplani popolnoma neodvisni, izobraženi in strokovno pripravljeni ter polni apostolskega duha, zato uživajo splošno zaupanje in so zares priljubljeni.

Otroški kotiček

Fran Enjavec:

Palček

Ptički so hoteli imeti kralja. Sklenili so, naj bo tisti njihov kralj, ki bo zletel v največjo višavo. Vsi ptički so se vzdignili. Tudi palček je mislil, da ne sme zaostati. Ali revček je dobro vedel, da se v letanju ne more meriti z drugimi ptiči; zato je z zvišajočo poskusil priti do najvišje časti.

Palček ne bodi len; smukne pod letečo štorčijo in se skrije med njeno perje; štorčija tega še zapazila ni. Ptički lete in lete vse više in više, ali časoma omaga drug za drugim; nazadnje se samo še orel in štorčija zibljeta v zraku. Naposled začne tudi štorčija pešati. Zdaj pa ji palček izleti izpod perja in se drzne meriti z orlom. In glej, tudi orel že omahuje! Palček ga premaga in hoče biti kralj.

Toda ptički so zvedeli za njegovo goljufijo; hoteli so ga ubiti in bi ga tudi bili, da se jim ni o pravem času skril v mišjo luknjo. V njegovo sramoto pa so mu našli ime krajiček, kakor ga sem ter tja še danes imenujejo.

Pregovor pravi: Kdor visoko leta, nizko pade.

UGANKA

OKROGLA STREŠICA
NAM GLAVO VARUJE,
KADAR SNEŽI

(Deznik)

Iz filmskega sveta

V ITALIJI RESUJEJO FILM

Tudi italijanski film hudo občuti krizo, ki je zajela skoroda vso Evropo in Ameriko, kjer je televizija že postala splošna dobrina sodobnega življenja. Tako so italijanske vladne stranke predložile v poslanski zbornici predlog o znižanju državnih pristojbin na vstopnice za filmske predstave. Ta svoj predlog utemeljujejo z dejstvom, da so lansko leto prodali nad 30 milijonov vstopnic manj, v primeri z letom 1955 pa kar 122 milijonov. Pri nas pa skušajo v ta namen znižati ali tudi za najboljše filme celo odpraviti gotove vrste davkov, kot je „kulturni groš“.

„BELI KONJICEK“ V BARVAH

Ralf Benatzkyjeva opereta „Pri belem konjičku“ je že tudi na platnu večkrat predstavljena in še vedno ima dovolj ljubiteljev. Tudi na Danskem so se odločili, da snemajo to veselo igro na barvnem traku. Pred kratkim so imeli premiero v glavnem mestu Danske in poročajo o lepem uspehu. Te predstave se je udeležila tudi avstrijska kolonija na Danskem. Naslov so spremeniili v „Poletje v Tirolu“ in ga je režiral znani danski filmski producent Dirch Passer. Pričakujejo, da bo film imel velik uspeh in da pri tem filmu ne bodo občutili splošne filmske krize, ki je tudi Dansko občutno zajela.

KRIMINALNI ROMAN

Prevedel:
AVGUST PETRIŠIČ

B. NADALJEVANJE

SAX ROHMER

SKRIVNOST

de. Fu-Mančuja

„Ali so vsi zunaj?“
„Kolikor vem — da!“
„Fu-Manču?“
Smith je skomigil z rameni: „Nihče ga ni videl. Na zadnji strani hiše pa smo našli vrata...“
„Mar misliš, da je mogoče...“
„Ne, dokler ga ne vidim pred seboj mrtvega, si kaj takega ne mislim.“
Tedaj se mi je vrnil spomin. Majaje sem se dvignil.
„Smith, in kje je ona?“
„Ne vem!“

„Popihala nam jo je, gospod doktor,“ se je tu oglasil nadzornik Weymouth. „In sicer v tistem hipu, ko so vozovi z gasilci zavili okoli ogla ulice. Tudi Singapore-Charlieja in nekaj drugih tičev, kar sem pričakoval, vsega takega pol ducata ljudi, smo ujeli, nekatere v snu. Toda menim, da jih bomo spet kmalu morali izpustiti. Mr. Smith mi je dejal, da se je dekle obleklo v Kitajca; zato se ji je po vsem videzu posrečilo pobegniti.“

Tedaj sem se spomnil, kako me je Smith s pomočjo kite izvlekel iz vode, in da je kito potem vrgel stran, ko me je sprejel na železni lestvi. Krinko bi bilo dekle lahko obdržalo, za lasuljo pa vem prav gotovo,

da je padla v vodo. Potemtakem bi torej njena zakrinkanost kot Kitajec mogla biti zelo nepopolna... Nekoliko ur kasneje, ko sva se s Smithom v avtu odpeljala s prizorišča neštatih grdih zločinov, me je prešinila neka misel.

„Smith,“ sem vprašal, „ali si imel prej s seboj kito, ki so jo našli pri Cadbyju?“
„Da, upal sem, da srečam kje njenega lastnika.“

„Ali jo imaš še?“
„Ne, srečal sem lastnika!“
Globoko sem zaril roke v žepe velikega, ohlapnega suknjica, ki mi ga je bil posodil nadzornik Ryman, in se naslonil v svojem kotu nazaj.

„Midva ne bova nikoli imela posebnih uspehov v tej stvari,“ je Smith otožno nadaljeval. „Sva prerahločutna, Petrie. Vedel sem, kaj bi pomenilo svetu, če bi dekle aretirali, toda nisem imel poguma. Ti ji dolguješ življenje — jaz pa sem moral poravnati dolg. Sedaj je poravnano!“

Redmoat

Poletni večer se je nad Redmoatom nagibal h koncu. S svojega okna sem gledal sanjavo sliko iz srebra in zelenja, ki se je razprostirala pod menoj. Zapadno od go-

stega nasada brestov in bukev je jasa nudila pogled na Waveney, ki se je tamkaj razlila v malo jezero. Slabotno ptičje čivkanje je plavalo nad vodo. Razen tega in šelestenja listja ni nič kalilo nočnega miru.

Mil pokoj vsepovsod. — Toda moje oči so videle v vsaki senci strahotne pošasti in moja ušesa so čula v vsakem zvoku klic na pomoč. Zakaj grozna roka Fu-Mančuja se je preteče stezala nad to pokojno krajino, sleherni hip pripravljena, da spusti svoje azijske grozote nad prebivalce.

„No,“ je dejal Smith, ko je stopil k oknu, „mislila sva, da smeja domnevati, da je mrtev, ali zdaj vemo, da živi.“

Zupnik Joshua D. Eltham je nervozno pokalšjal in potihlo vprašal: „Ali menite, da sem prav naredil, da sem vas pozval, Mr. Smith?“

„Prečastiti, vi vidite v meni nekoga, ki tava v temi. Ta trenutek nisem svojemu poslanstvu nič bliže, nego sem bil ob času, ko sem zapustil Mandalay v Burmi. Vi ste mi dali upanje, da najdem sled. In zato sem tu. V kolikor sem vas razumel, je stvar taka: vrsta vlomov in sličnega je vaše ustanovalec vznemirila. Ko ste se včeraj s hčerko Grebo vračali z vlakom proti domu, sta bila oba, četudi ni bilo sicer nikogar v oddelku, na neki način omamljena. Vaša hčerka je ob prebujanju ugledala neznanca rumenega lica, ki je držal v roki skrinjico z instrumenti.“

„Da. Seveda vam po telefonu nisem mogel vseh podrobnosti razložiti. Mož je stal pri oknu. Ko je zapazil, da se je moja hčerka spet zavedla, je stopil k njej.“

„Kaj je storil s skrinjico?“

„Na to pa v svojem strahu ni pazila; vsaj omenila mi ni ničesar o tem. Spominja se le še, da me je — seveda brezuspešno — poskušala obuditi. Potem je čutila, da jo je nekaj prišlo za ramo, nakar se je znova onesvestila.“

„Vendar pa je nekdo potegnil zavoro v sili in vlak ustavil?“

„Greba se ne more domisliti, da bi bila to naredila.“

„Hm. Naravno, da ni bilo nobenega moža z rumenim licem v vlaku. Kdaj je ponehal vaša čudna omamljenost, gospod župnik?“

„Zbudil sem se po prizadevanju sprevednika — ali šele, ko me je bil nekajkrat temeljito pretresel.“

„Ko ste prispeli v Great Yarmouth, ste gotovo itakoj po telefonu poklicali Scotland Yard? To je bilo, prečastiti, zelo pametno od vas. Kako dolgo ste bili na Kitajskem?“

Zupnik ga je začudeno pogledal. „Morebiti ni prav nič čudno, Mr. Smith, da veste o mojem prejšnjem bivanju v Aziji, dasi težko, da sem o tem kaj govoril. Stvar je taka — lahna rdečica mu je šinila v lice — „Kitajsko sem zapustil skrivaj. Odtlej sem živel čisto zase. Nevede — svečano vam izjavljam, nevede — sem vzbudil v svojem službenem prizadevanju nekatere globoko ukoreninjene predsodke. Mislim, da ste me vprašali, kako dolgo sem bil na Kitajskem. Živel sem tam od 1896. do 1900. — štiri leta.“

„Spominjam se okoliščin, Mr. Eltham,“ je dejal Smith s posebnim poudarkom v glasu. „Trudil sem se, da bi se domislil, kje sem že čul vaše ime, in pred kratkim

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

NA SONCU IN NA MORJU:

3. nadaljevanje

Debeli Juro - mož s kanglico mleka

(Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vavti, selski župnik)

Pred leti mi je zdravnik predpisal, naj vsak dan po kosilu ležem in počivam. Tak predpis človek rad sliši in spoštuje. Tudi v Lovranu sem se ga držal, pa ne samo jaz, tudi drugi gospodje so po kosilu izginili v svoje sobe, nekateri celo pod odejo. Jaz pa sem raje postavil naslonjač na vrt, legel nanj, si razgalil prsi in noge, se sončil in podremal.

Pa je enkrat prikorakal po stopnicah navzdol debel možakar s kanglico mleka. Tiste dni je domača kravica ravno teletila in so sestre dobivale mleko od kmeta, ki so ga domačini nazivali „debeli Juro“.

„Hej, gospodine, vi se sunčate!“

„Da, sončim se in preganjam revmatizem z nog!“

„E, proti revmatizmu je najboljša rakija, črešnjeva rakija!“ mi razlaga. Črešnjeva zato, ker črešnje ne brizgajo kakor druga drevesa, zato so brez strupa modre galice.

„Pa je treba proti revmatizmu rakijo piti?“ ga vprašam in se delam nevednega.

„E, gospodine, vi se blagovolite šaliti! Može se, može, i piti, ali proti revmi ne, treba jo je vdrniti. To pomaga sigurno. Medtem se mi je približal in sedel, med najinim razgovorom je prisedel še g. Janko in pomalem še ostali gospodje, da smo bili zbrani okoli njega kakor verni učenci okoli učitelja. Govoril je počasi z močnim, malo hripavim, a ne neprijetnim glasom. Znal je perfektno hrvaščino z malo slovenskim naglasom, italijansko, pa tudi nekaj nemško, češko in madžarsko. Kot mlad vojak je služil v nekdanji avstro-ogrski armadi in se toliko naučil teh jezikov.

Govoril je nekako dostojahstveno in zablil večkrat svoja izvajanja s krepkim

nemškim, italijanskim ali češkim poudarkom ali modrim pregovorom. Zdaj sem si mogel v njem predstavljati stare slovenske starešine, ki so načelovali svojim družinskim zadrugam. Razgovarjali smo se o tem in onem, največ o vinogradništvu. Pripovedoval je o svojih vinogradih in trtah, o vinu in rakiji in nas povabil, naj ga obiščemo na domu.

Res smo se zadnjo nedeljo popoldne dvignili vsi, trije Korošci in dva Štajerca, na pot skozi domače vinograde po bregu navzgor. K sreči sta v hiši dve palici, da sva se oba stara zlatomašnika oborožila z njima. Trije mlajši gospodje so se zavedali, da so stare kosti bolj počasne, zato so za-

Boris Privalov:

Odpustitev in njene posledice

Bušeninov, ravnatelj drž. urada za vsklajevanje „povpraševanje - ponudba“, je prejel od svojih predstojnikov sledeči odlok. „Zaradi poenostavitve in pocenitve delovnega postopka naprošamo vaš urad, da odpustite iz službe eno delovno moč.“

„To vendar ni težko,“ je menil Bušeninov sam pri sebi. „Doživljali smo že težje čase.“ Naglo je telefoniral vodji osebja Stepanšuku in mu sporočil novico.

„Kaj, samo enega uslužbenca!“ je ta veselo vzkliznil po telefonu. „Malenkost. Morda bi bilo mogoče...“

„Prosim, nobenih imen!... ga je prekinil ravnatelj. Lahko bi naju slišali...“

„Potem pridem takoj v vašo pisarno.“

„Rajši ne. Saj veste, kakor hitro bi se se-

radi naju brzdali svojo hitrost. Počasi smo lezli navzgor. Ravnice, obdane s kamnitimi zidovi kot plotovi, v njih trta, sadeži, sadno drevje, so se s presledki vrstile druga za drugo. Težaven je bil prehod iz ene v drugo po kamnitih stopnicah, ki so pa bile stopnicam komaj podobne. Treba se je bilo vedno spet ustaviti in oddahniti. Pri tem se nam je odpiral krasen pogled na morje spodaj, od katerega smo se oddaljevali. Med grmičjem in drevjem smo dospeli po kamniti stezi do križpotja. Na tri strani se je cepila steza. Po kateri naj gremo naprej. Stari pregovor pravi: srednja pot — najboljša pot. Odločili smo se torej za srednjo. Pa smo se varali. Dospeli smo končno res do hiše, a tu ni gospodaril debeli Juro. Gospodinja nam je pokazala smer in pot do tega sosedu in končno smo ga našli. Hišni čuvaj nas je sprejel že od daleč z lajanjem, debeli Juro pa z veselim klicanjem.

(Dalje prihodnjč)

stala ravnatelj in njegov vodja osebja, bi uslužbenci takoj zaslužili nesrečo... Zato je najbolje, da storiva vse na tihem in brez hrupa! Na poti domov se bova v miru pogovorila o zadevi.“

Po službi sta šla Bušeninov in Stepanšuk vsa potopljeni v svoje misli mimo zelenih nasadov, skozi park domov. Ker je bilo vreme milo, sta se odločila v parku počakati klop, da bi se malo odpočila. To pa ni bilo tako lahko, ker so vse klopi zasedli rentniki. Nekateri so brali romane o junakih, drugi so južinali, a tretji so razpravljali o mednarodnih dogodkih ali šahirali.

„Tem gre dobro!“ je z zavistjo vzdihoval Stepanšuk. „Njim ne preti nobena nevarnost, da bi bili odpušteni iz službe. Jaz pa moram služiti še 15 let, 3 mesece in 4 dni.“

„Torej komu bova odpovedala?“ je vprašal Bušeninov in sedel na neko stransko klop. „Po glavi mi roji samo ta stvar...“ Kadil je svojo cigareto, izpušnil kolobarček dima, ki se je razpršil in zgubil v toplem zraku.

„Ne vidim nobenih težkoč,“ je rekel vodja osebja. Odpustiva ženo raznašalko, teto Dussjo, pa je zadeva rešena!

„Prav imate,“ je odvrnil Bušeninov. „To je brezdvomno najbolj enostavna rešitev!“

„No potem je vse v redu in greva lahko domov...“ Bušeninov je hotel že vstati, ko je Stepanšuk nenadoma silno prebledel.

„Kaj je? Ali vam je slabo?“

„To ni mogoče!“ je dejal vodja osebja s slabim glasom. „Če odpustimo uslužbenko,

lahko nastanejo zaradi tega hude posledice... Glejte semkaj!“

Stepanšuk je pobral s tal suho vejico in začrtal v pesku obris urada: zgoraj ravnateljstvo s tajništvom, spodaj pa različne oddelke: povpraševanje - ponudba, knjigovodstvo, poslovalnica, pisarna in drugo.

„Ne razumem,“ je rekel Bušeninov. „Zakaj bi mogle nastati z odpustitvijo posledice?“

„Torej, prosim!“ je rekel Stepanšuk in pokazal z vejico na najmanjšo skrajno točko obrisa: „Recimo, midva odpustiva teto Dussjo... Če pa nimava več raznašalca, potem vas vprašam, čemu potrebujeva odpravnika. Njegova naloga je paziti na raznašalca, da ima stalno dovolj dopisov za raznašanje, tako da je ta ves dan zaposlen.“

„Vi menite torej, da tudi odpravnika lahko pogrešava?“ je vprašal Bušeninov lahko vznemirjen. „Imate morda nadaljnje predloge? Na dan z njimi!“

„Potem bo še slabše! Reciva, raznašalca in odpravnika sva odpustila — potem je odveč tudi načelnik pisarne. Njegovo delo je potem odveč, kajti on nadzoruje oba. Tako nam ostaneta še obe tajnici: vaša tajnica in tajnica našega namestnika. No, in tako bi lahko njih posel opravljali kar sami, mogoče še bolje, ker vas ne bi nihče motil.“

Bušeninov je postajal nervozen. V usta si je vtaknil novo cigareto in vprašal: „In kdo naj potem oskrbuje pisarno s papirjem in drugo šaro? To je vendar dolžnost načelnika pisarne.“

„Predno pa vam na to vprašanje odgovorim, dovolite mi nasprotno vprašanje: Potrebujemo sploh pisarno? S čim so naše dame — Nina, Sina, Klava in Vava — ves dan zaposlene? One tipkajo pisma in poročila, ki so prišla iz oddelka „povpraševanje“ na oddelke „ponudbe“ ali obratno. Torej skrajno nepotrebno notranje dopisovanje. Če pisarno ukinemo, odpadajo dopisovanje.“

„In oba oddelka?... Ju bova tudi ukinila?“

„Gotovo! Morava ju združiti. Potem imava samo eno pismo.“

„Za-mi-mi-vo!“ Ravnatelj se je nagnil, pobral tudi paličico in začel z njo obdelovati obris, ki je bil začrtan ob njegovih nogah. „Ta celi kot sva bila torej izbrisala... No, in dalje?“

„Morda je boljše, da nehava“ je Stepanšuk bojazljivo predlagal. „Morda greva rajši domov? Pozno je že.“

„O ne, moj dragi!“ se je razsrdil Bušeninov in močno zadimil s cigareto okoličico. „Polovičarstva ne trpim! Dalje!“

„Kakor želite!“ je poslušno odvrnil Stepanšuk mahaje s svojo paličico. Odpustitev

(Dalje na 8. strani)

M. Elizabeta

Molčite, zvonovi

In vi, zvonovi, ne jokate z nami, saj danes zopet vseh mrtvih je dan? Na tisoče dragih v globoki je jami, za njimi plakata gora in plan... Le vi, le vi, srebrni zvonovi, molčite nocoj nad grobovi?

Saj plaka okence malo ob cesti in plaka v gredi jesenski cvet, in solze pretakajo lipe in bresti, velika solza nocoj je vest svet... Le vi, le vi, srebrni zvonovi, molčite nocoj nad grobovi?

Kako zvonovi, kako bi jokali na naših že davno zaprtih grobeh, saj jame, ki letos so jih izkopali, oh, novi grobovi na tujih so tleh... Molčite, molčite, srebrni zvonovi, predaleč so naši grobovi!

sem se spomnil. Zelo me veseli, da sem vas spoznal, sir.“

Duhovnik je spet zardel kakor kako dekle in lahko nagnil svojo glavo z redkimi, svetlimi lasmi.

„Ali ima Redmoat, kakor naznačuje ime, kak vodni jarek okrog? V mraku tega nisem mogel videti.“

„Ima ga. Redmoat je bil svoječasno samostan, ki ga je potem Henrik VIII. leta 1536, razpustil.“ Bil je v pripovedovanju sila natančen. „Toda jarek ne vsebuje več vode. Prav za prav sadimo zdaj ponekod zelje v njem. Kar se tiče obrambne moči tega prostora“ — v zadregi se je nasmejal — „je ta precej izdatna. Obdaja ga ograda bodeče žice in še nekaj drugih naprav. Saj veste, da leži v samotni,“ je dodal, kakor da bi se hotel opravičiti. „Zdaj pa, če mi oprostite, bomo te strašne pozvedbe nadaljevali, ko opravimo prijetnejšo zadevo večerje.“

Zapustil naju je.

„Kdo je naš gostitelj?“ sem vprašal, ko so se vrata za njim zaprla.

Smith se je nasmejal. „Čudiš se, zakaj je skrivaj zapustil Kitajsko,“ je povzel. „No, in tisti globoko ukoreninjeni predsodki, ki jih je najin prečastiti prijatelj vzbudil, so dosegli svoj višek v boksarskih vstajah.“

„Sveta nebesa, Smith,“ sem dejal; zakaj nisem si mogel spraviti v sklad plahe duhovnikove osebnosti s spomini, ki so se mi zbudili ob teh besedah.

„Očitno bi on moral biti na našem spisku nevarnih oseb,“ je naglo nadaljeval prijatelj, „toda on se je znal zadnja leta tako temeljito zgubiti in zbrisati svoje sledo-

ve, da se mi zdi verjetno, da ga je nekdo moral pred kratkim spet poiskati. Častiti J. D. Eltham, moj dragi Petrie, morda ni tako uspešen pri reševanju duš, je pa vsekakor otel kakih dvajset krščanskih žensk smrti in — hujšega.“

„J. D. Eltham...“ sem začel.

„Je „Župnik Dan!“ me je presekala Smith, „Boreči se misijonar“, mož, ki je s posadko dvanajstotice pohablencev in nekega nemškega zdravnika branil bolnišnico v Nan-Yangu proti dvema stotinama boksarjev. To ti je Eltham! Toda kakšne cilje ima zdaj pred seboj, še nisem mogel dognati. Nekaj skriva — nekaj, zaradi česar je postal predmet zanimanja mladi Kitajski.“

Med večerjo se pogovor ni sukal okrog stvare, zaradi katerih sva prišla, marveč se je v glavnem vrtel okoli vsakdanjih reči, o knjižah in gledališčih. Greba Eltham, pastorjeva hči, je bila očarljiva mlada gostiteljica in je v družbi z Vernonom Denbyjem, Elthamovim nečakom, dopolnila našo družbo. Brez dvoma je dekletova navzočnost vsaj deloma pripomogla, da smo se izogibali pogovora, ki nam je bil vsem najbolj važen. Ta večer je bil svetla točka v mojem spominu na tisti hudourni tok okoliščin, ki so naju s prijateljem nesle proti temni negotovosti. Tako se bom vselej z radostjo spomnil tiste večerje v Redmoatu, v starinski jedilnici; vse je bilo tako pokojno, nekam čudno tiho. Vendar sem čutil prav do kosti, da je to bila tišina pred nevihto. Ko smo kasneje moški odšli v knjižnico, se nam je zdelo, da smo tisto vzdušje pustili za seboj.

„Redmoat,“ je dejal duhovnik, „je postal

kasneje prizorišče nenavadnih dogodkov.“ Stal je na preprogi ob kamnu. Zasenčena svetilka na veliki mizi in sveče v starinskih svečnikih na kamnu so močno razsvetljevale sobo. Elthamov nečak, Vernon Denby, je sedel na stolu ob oknu, jaz pa blizu njega. Nayland Smith je nemimo korakal sem ter tja po sobi.

„Pred nekoliko meseci, skoraj letom,“ je nadaljeval duhovnik, „je bil izvršen v hišo vlomilski poskus. Vlomilca so ujeli in mož je priznal, da ga je zvalila moja zbirka.“ Neodločno je zamahnil z roko proti sosednjim sobam, ki so bile razporejene okrog mračne knjižnice. „Ne dolgo potem sem se predal svojem ugnjenju, igrati se trdnjave.“ Nasmejal se je v opravičilo. „Tako sem izdatno utrdil Redmoat — proti nepoklicanim vsake vrste. Opazili ste, da stoji hiša na nekakšnem velikem nasipu, ki so ga umetno zgradili in ki je del razvalin nekdanje rimske utrdbe.“ Spet je pomenljivo mahnil z roko, tokrat proti oknu.

„Ko je bil tu še samostan, je bil docela obdan in utrjen z vodnim jarkom. Danes ga obdaja okrog in okrog ograda iz bodeče žice. Na vzhodu teče spodaj pod ogrado majhen potok, ki je dotok Waveneye; na severu in zapadu je deželna cesta, ki pa je obrobljena s skoraj navpičnim, kakih dvajset čevljev širokim pobočjem. Na južni strani je ostanek nasipa — zdaj moj zelenjadni vrt; toda od spodaj do tal hiše je spet kakih dvajset čevljev, v čemer je vračunana bodeča žica. Kakor veste, je vhod nekako izsekan. Ena vrata so ob vznožju stopnišča (nekatero stopnice so še iz časov samostana), druga vrata so pa na zgornjem

koncu.“ Prenehal je in se po deško nasmejal.

„Omeniti moram še svojo skrivno obrambo,“ je spet povzel; odprl je neko omaro in pokazal vrsto baterij z mnogimi električnimi zvonovi, ki so bili zadaj za steno omare. „Najbolj občutljiva mesta so ponoči spojena s temi zvonci,“ je zmagovalno dejal. „Vsakdo, ki bi poskušal preplezati bodečo žico ali vdreti katere koli vrata, bi spravil dva ali več zvoncev v zvonjenje. Nekoč je zašla krava in tako naredila nepotreben nemir,“ je dodal, „in neka brezskrbna vrana nas je ob drugi priliki spravila v popoln strah.“ Ponašal se je tako deško — tako živo živo in rahločutno — da je bilo težko v njem videti junaka nan-yanške bolnišnice. Zamišljam si lahko le, da se je postavil boksarskemu navalu po robu z enako vnmom, s kakršno bi se srečal z vsemi nepoklicanci, ki bi hoteli na redmoatsko zemljišče. Bila je to nekaka šegava pustolovščina, katere se je kasneje vedno sramoval, kakor se je malce sramoval svojih „utrdb“.

„Toda,“ je dejal Smith, „pa vendar ni bil obisk vlomilcev vzrok, ki vas je napotil do tako skrbnih previdnostnih ukrepov.“

Eltham je živo zakašljaval. „Zavedam se, Mr. Smith,“ je odvrnil, „da moram biti zdaj, ko sem poklical oblast na pomoč, čisto odkrit z vami. Vlomilec je bil povod, da sem zemljišče krog in krog ogradil, do čim so električne naprave sledile kasneje kot posledica nekaterih kaljenih noči. Moji uslužbenci so se pričeli vznemirjati zaradi nekoga, ki je prišel, kakor so govorili, po mraku.“

(Dalje prihodnjč)

Koroški literarni večer na Ravnah

Na povabilo podpora Društva slovenskih književnikov Maribor so bili v soboto, dne 24. oktobra t. l., mladi koroški literarni ustvarjalci na Ravnah ter tam v lepih prostorih ravske knjižnice v okviru Mariborske kulturne revije nastopili z branjem iz svojih del. Pesem koroškega okteta izpod Uršlje gore je otvorila večer, nato pa je pozdravil goste znani pisatelj Leopold Suhodolčan. Dr. Reginald Vospennik, ki je koroško skupino spremljal, je nato hkrati z zahvalo za povabilo podal nekaj misli o povojni slovenski koroški literaturi, o splošni kulturni situaciji in pojavi revije „mladije“. Nato je predstavil občinstvu številno zastopanih mariborskih književnikov ter domačemu občinstvu glavnega urednika mladja Florija Lipuscha, Gustava Januscha, Erlika Prunča, Karla Smolleta ter Valentina Polanška.

Večer kot tak — povezoval je imel predsednik društva g. France Filipič — je bil zasnovan v dveh delih. Prvi je bil posvečen splošni tematiki pesniškega in pisateljskega izražanja, medtem ko naj bi drugi del prikazal sliko koroške domovine, kako se zrcali v dušah posameznikov. Brane pesmi in

črtice so bile pretežno neobjavljene in so prikazale tisto specifično koroško iskranje poti, ki je v mnogem pravo samorastništvo. Jasno je poudaril to dr. Vospennik v svojem uvodu: „Medtem je izšlo že pet števil te literarne revije in šesta je v pripravi. Mnogo se je v teh letih diskutiralo ob in o mladju. Reklo se je, da mladi ne pišejo za ljudstvo, ker pišejo nerazumljiv jezik, ker pišejo koroškim Slovincem tujo problematiko. Ne bi hotel poseči v to disku-

sijo; samo eno bi priporočil: v „mladju“ naj vidimo krčevit poizkus mladih sil, podreti ograje narodnega in kulturnega geta, v katerega smo se koroški Slovenci preradi zapirali.“

Kot dokaz zdravega in prijateljskega odnosa med pripadniki iste narodnosti in med državljani dveh držav — saj mladi literarni ustvarjalci s svojimi deli niso prinašali samo slovenke, ampak so prinesli drobce italije bogate avstrijske kulture — naj bi bil ta večer v dobi odpirajočih se in deloma že odprtih mej gradbeni kamen za nam vsem skupno hišo, ki se ji pravi Evropa.

Svetovni radijski teden v oddajah radia Trst A

Vse radijske postaje posvečajo vsako leto po en teden del svojih sporedov oddajam, ki naj prispevajo k večjemu medsebojnemu spoznavanju in bratstvu raznih narodov in kultur ter obenem podčrtajo veliko poslanstvo, ki ga opravlja na tem področju prav radio. To je tzv. „Svetovni radijski teden“, ki bo letos od 8. do 14. novembra 1964.

Tudi slovenska radijska postaja Trst A ima v tem okviru prihodnji teden na sporedu niz zanimivih oddaj: od nedelje do

sobote se bodo okrog 17.20 vrstile oddaje izvenevropske folklorne glasbe; od ponedeljka do sobote so ob 19.00 uri na sporedu oddaje malo znane vzhodne klasične glasbe; dve večerni oddaji (v nedeljo ob 22.30 in v torek ob 22.20) sta posvečeni prikazu jazza v današnjem svetu; oddajo „Antična ljudska glasbila“ (četrtek ob 21.30) je pripravil jugoslovanski radio; oddajo „Čudovita zgodba o skrivnostnem malem glasbilu, ki preganja skrbi“ (petek ob 22.15) pa je za Italijansko Radiotelevizijo pripravil Giorgio Nataletti. Glasbo danes že redkih instrumentov, s katerimi so in ponekod še igrajo po cestah in ulicah, pa bomo lahko poslušali v ponedeljek ob 22.10.

Dne 10. novembra bo radijska postaja Trst A začela oddajati spopolnjen tečaj „Italijanščine po radiu“. Vsak teden bosta na sporedu po dve lekciji in sicer vsak torek in četrtek ob 18.00 Za spremljanje tečaja je založniško podjetje Italijanske Radiotelevizije „ERI“ izdalo poseben učbenik, ki ga je napisal avtor tečaja prof. dr. Janko Jež in je v prodaji v tržaških in goriških knjigarnah. Lekcije letošnjega spopolnjenega tečaja so objavljene v II. delu učbenika.

Posebej opozarjamo, da ima radijska postaja na razpolago tudi omejeno število darilnih izvodov učbenika, ki so namenjeni tistim poslušavcem, kateri bodo pravočasno sporočili, da bi se radi poslužili te ugodnosti. Zadoštuje navadna dopisnica, s katero sporočite svojo željo in svoj točen naslov na RAI — Radiotelevisione Italiana, Radio Trst A, Trst, Ulica Fabio Severo št. 7.

● Šest smrtnih žrtev je zahteval požar, ki je upepelil dvonadstropno stanovanjsko hišo v mestu Washington (Severna Karolina).

POZOR! POZOR!

Spomladanski plašči

vseh vrst za odrasle in otroke samo v strokovni

trgovini **V. TARMANN**

Klagenfurt, Völkermarkterstraße 16

telefon. 52-76

Odpustitev in njene posledice

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

je privedla do hudih posledic. Ena za drugo so padale veje mogočnega aparata. Osebe se je vidno krčilo. Odpustitev enega uslužbenca je imela za posledico nadaljnje odpustitve, kajti uslužbenci so med seboj tesno povezani in preskrbujejo drug drugega z delom. Izginili so nekateri načelniki oddelkov, s tem se je znižalo tudi število vozačev. To je imelo zopet za posledico odstavitev oskrbnika garaže. Tudi oddelki osebja je izgubil namestnika vodje in dva izvedenca. Kmalu so bili vsi pisarniški prostori prvega in polovica drugega nadstropja prazni. Tako so bila tudi mesta hišnika, kuhinjavničarja in nočnega čuvaja izpraznjena.

Stvari ni bilo več moči zaustaviti. Gospada sta sedela z zariplima obrazoma, sklonjena nad obrisom in preteče krčila s palčicama kot z zlonosnima mečema.

Po desetem krogu je ostalo le malo preživeli: ravnatelj, njegova tajnica in njegov namestnik, vodja osebja, knjigovodja, blagajnik in šofer. Pa tudi pri tem močno skrcenim številu osebja je bilo jasno, da bo moral urad počasi izginiti. Prišlo je na dan, da je knjigovodja povsem odveč, kajti njegovo delo bi mogel prevzeti blagajnik. Dalje bi lahko odpustili namestnika, ter tajnico, ker se je izkazalo, da pomenita za urad potrat. Koga naj še najavlja ravnatelj? Morda šoferja? Sicer pa bi uradu s tako majhnim številom nameščencev itak vzeli še šoferja. Blagajnika tudi ne potrebujemo, je menil Stepanšuk. „Nas bodo enostavno priključili ministrstvu za gospodarstvo. Tam bomo dobili naše plače!“

„Kaj pa pomeni ‚midva‘, moj ljubi. Vi, kot vodja osebja že zdavnaj nimate ničesar več iskati pri nas. Samo jaz kot ravnatelj ostanem še v službi.“

„Ha - ha - ha, se je zasmehal šef osebja. Kaj pa hočete potem še voditi? General brez armade. Edino, kar še morete storiti,

je, da nadzorujete oddelke in njih poročila pošiljate dalje...“

Bušenov je sedel na klopi, kot bi bil okamenel. Cigareta mu je zmuznila in padla na hlačnico, kjer je nastala luknja.

„Kako?“ je vprašal. „Jaz naj igram raznašalko, in sicer teto Dussjo? Tako daleč smo žel...“

Stepanšuk je razlomil paličico in jo vrgel proč. Potem je zgladil z nogo sledove obrisa. Bušenov je gledal boječe okoli sebe, če le ni kdo poslušal njunega razgovora. Toda rentniki so sedeli povsem mirno na svojih klopih. Oni, ki so se poprej razgovarjali o mednarodnem položaju, so sedaj malicali. Oni pa, ki so že poprej jedli, so razpravljali. Nekateri so brali. Sahisti pa so še vedno sedeli in bili zatopljeni v svoje karirane črno-bele misli.

„Torej, kaj naj ukrenemo s teto Dussjo?“ je vprašal Stepanšuk.

„Nihče naju ne bo odpustil iz službe!“ je rekel Bušenov s svojim udarnim, kovinasto zvonečim glasom; nobeden!... Naš urad dela kot natančno kolesje, pri katerem je vsak vijacek nepogrešljiv. Je li jasno? Jutri pa napišemo nadrejeni oblasti pismo:

„Prišli smo do zaključka, da ne moremo odpustiti niti enega uslužbenca...“

„Boril se bom za vsakega našega nameščenca — pa naj bo njegovo mesto še tako preprosto — kot lev!“

Dr. Glantschnig Jože

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

Šicite naš list!

Vse za šport - od kolesa do televizije - na zalogi pri

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Möbel
TRGOVINA IN IZDELOVANJE
POHISTVA • IZDELAVA PO
ZELJI

HANZEJ KOVAČIČ

Villach-Beljak, Gerbergasse
(nasproti kina Apollo)

Naše izredne ponudbe:

Kuhinjski koti plastično obloženi in skrinje za perilo... **\$1560.-**

Kredence v resopal izvedbi, pisane ali enobarvne... **\$2550.-**

Kuhinjski stoli iz bukovega lesa **\$135.-**

Kern
FAHRZEUGE RADIOHAUS ELEKTROWAREN
Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
Radiohaus KERN
Klagenfurt, Burggasse

Izredno močan padec cen za pralne stroje in sesalce za prah pri

električnem podjetju

Ing. A. Schlapper

Št. Jakob v Rožu

HOOVER - proizvodi so izvrstni v kakovosti in senzacionalni v ceni.

Neobvezna predvajanja ob vsakem času.

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

